

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MARKETINGU A OBCHODU

Analýza spotřebitelských postojů k odpadovému hospodářství v obci

Analysis of Consumer Attitudes towards Waste Management in the Municipality

Student: Bc. Lucie Drozdová
Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Vojtěch Spáčil, CSc.

Ostrava 2019

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Lucie Drozdová**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6208T062 Marketing a obchod**
Téma: **Analýza spotřebitelských postojů k odpadovému hospodářství v obci**
Analysis of Consumer Attitudes towards Waste Management in the Municipality
Jazyk vypracování: **čeština**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Charakteristika odpadového hospodářství obce Vendryně
 3. Teoretická východiska spotřebitelského chování vůči odpadovému hospodářství
 4. Metodika shromažďování dat
 5. Analýza výsledků výzkumu
 6. Návrhy a doporučení
 7. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

CORSINI, Filippo et al. Exploring Waste Prevention Behaviour through Empirical Research. *Waste Management*. 2018, 79, 132 – 141. ISSN 0956-053X.
ESMAEILJAN, Behzad et al. The Future of Waste Management in Smart and Sustainable cities: A Review and Concept Paper. *Waste Management*. 2018, 81, 177 – 195. ISSN 0956-053X.
KARDES, R. F., L. M. CRONLEY and T. W. CLINE. *Consumer Behavior*. 2nd ed. Stamford: Cengage Learning, 2015. 550 p. ISBN 978-1-133-58767-5.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Vojtěch Spáčil, CSc.**

Datum zadání: **23.11.2018**

Datum odevzdání: **26.04.2019**

doc. Ing. Vojtěch Spáčil, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 26. 4. 2019

Bc. Lucie Drozdová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat mému vedoucímu práce, panu doc. Ing. Vojtěchu Spáčilovi, CSc., za cenné rady, odbornou pomoc a připomínky, které mi poskytl při zpracovávání této diplomové práce. Také bych chtěla poděkovat vedení obce Vendryně za pomoc a vstřícnost při poskytování potřebných informací pro zpracování mé diplomové práce.

Obsah

1	Úvod	5
2	Charakteristika odpadového hospodářství obce Vendryně	7
2.1	Definice odpadového hospodářství	7
2.1.1	Pojem odpad	7
2.2	Charakteristika obce Vendryně	9
2.2.1	Historie obce	9
2.2.2	Současnost obce	9
2.2.3	Místní spolky	12
2.3	Odpadové hospodářství v obci	12
2.3.1	Nakládání s odpady v obci	14
2.3.2	Společnosti zajišťující sběr odpadu	16
3	Teoretická východiska spotřebitelského chování vůči odpadovému hospodářství ...	19
3.1	Definice spotřebitelského chování	19
3.1.1	Spotřebitelské aktivity	20
3.1.2	Reakce spotřebitelů	20
3.1.3	Modely spotřebitelského chování	21
3.2	Spotřebitelské chování vůči odpadovému hospodářství	22
3.2.1	Prevence vzniku odpadu	22
3.2.2	Budoucnost nakládání s odpady	24
3.3	Marketing služeb	28
3.3.1	Klasifikace služeb	29
3.3.2	Vlastnosti služeb	29
3.3.3	Veřejné služby	31
4	Metodika shromažďování dat	33
4.1	Přípravná fáze	33
4.1.1	Definování problému	33
4.1.2	Cíl výzkumu	33
4.1.3	Metody výzkumu	34

4.1.4	Struktura dotazníku.....	34
4.1.5	Základní a výběrový soubor	34
4.1.6	Časový harmonogram.....	34
4.2	Realizační fáze	35
4.2.1	Sběr dat	35
4.2.2	Způsob zpracování a analýza dat	35
4.2.3	Složení výběrového souboru.....	35
5	Analýza výsledků výzkumu.....	38
5.1	Analýza chování respondentů na trhu odpadů	38
5.1.1	Postoje k třídění odpadu	38
5.1.2	Postoje k třídění bioodpadu	41
5.1.3	Návštěvy sběrných dvorů	43
5.1.4	Míra informovanosti o komunálním odpadu v obci	45
5.1.5	Motivační evidenční systém tzv. MESOH	46
5.2	Analýza postojů k odpadovému hospodářství.....	48
5.2.1	Faktorová analýza.....	51
5.2.2	Shluková analýza	52
6	Návrhy a doporučení	56
6.1	Množství kontejnerů	56
6.2	Informovanost občanů.....	56
6.3	Zlepšení postoje k životnímu prostředí dle vytvořených shluků.....	57
7	Závěr	59
	Seznam použité literatury.....	61
	Seznam zkratk	65
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	

1 Úvod

Ochrana životního prostředí je momentálně velmi aktuálním tématem. Souvisí s tím i starost o odpadové hospodářství, tedy třídění odpadu. Za poslední roky přibýlo velké množství nevytříděného odpadu na skládkách. Mnoho lidí ale přestalo vyhazovat odpad do popelnic úplně. Z toho důvodu se čím dál více znečišťují vodní plochy a příroda. Tato skutečnost přináší negativní dopady na životní prostředí. Taktéž to má dopad pro obce a města, které poté musí vynaložit o mnoho více finančních prostředků na úklid těchto odhozených odpadů. Nejčastěji se dají v přírodě nalézt různé druhy obalů, například od nápojů nebo potravin.

Pokud lidé třídí, přispívají k menšímu znečištění planety, na které žijí. Existuje už řada skládek, na které se vozí nevytříděný komunální odpad, a jestli se lidé o třídění nebudou starat, tyto skládky se budou stále zvětšovat enormní rychlostí. Vytříděný odpad má výhodu v tom, že se dá dále využít a recyklovat a tím pomoci také ke snížení množství energie, která by byla potřebná u vytvoření věci úplně nové. Je ovšem velmi důležité, aby lidé také uměli správně třídít a věděli, který odpad mohou vyhodit, do kterého kontejneru. Každý vytříděný odpad má své využití a díky tomu se tak ušetří primární suroviny. Jen díky třídění papíru se může zachránit nespočet stromů.

Mnoho obcí a měst se snaží zlepšit vztah občanů k ochraně životního prostředí, a tudíž i třídění odpadu. Pořádají akce, na kterých se snaží informovat občany o lepším třídění odpadu nebo se samo vedení obce snaží zlepšit služby s tímto spojené. Velkou motivací jsou také finance, které zde hrají velkou roli. I samotné třídění odpadu může vést ke snížení množství finančních prostředků obce, které investují do jeho úklidu, a tudíž je mohou využít někde jinde.

Tématem této diplomové práce proto je analýza spotřebitelských postojů k odpadovému hospodářství v určité obci. Cílem diplomové práce je zjistit, jaký postoj mají občané k odpadovému hospodářství, a to v obci Vendryně. Obec Vendryně se snaží zlepšovat kvalitu života v obci a s tím se pojí i lepší služby v oblasti odpadového hospodářství. Pro obec Vendryně je důležité vědět, zda se občané Vendryně o odpadové hospodářství zajímají a snaží se být ohleduplní k životnímu prostředí. V případě negativního výsledku z provedeného výzkumu na toto téma budou navržena řešení, které by vedla ke zlepšení postojů k odpadovému hospodářství.

Diplomovou práci lze rozdělit do pěti hlavních částí. V první části je definován pojem odpadové hospodářství, charakterizována obec Vendryně a charakterizováno odpadové

hospodářství v obci Vendryně a společnosti, které tento sběr zajišťují. Ve druhé části jsou vymezena teoretická východiska spotřebitelského chování vůči odpadovému hospodářství. Třetí část se zabývá metodikou shromažďování dat a ve čtvrté části jsou popsány výsledky z provedeného výzkumu. Velmi důležitou částí je pátá část. Ta zahrnuje návrhy a doporučení, které mohou vést ke zlepšení služeb týkající se odpadového hospodářství, které jsou občanům obce Vendryně poskytované, například k lepší informovanosti o třídění odpadu nebo většímu množství kontejnerů. Až k samotnému zlepšení postojů občanů k odpadovému hospodářství.

2 Charakteristika odpadového hospodářství obce Vendryně

Tato kapitola se zabývá odpadovým hospodářstvím obce Vendryně. V první řadě je zde definováno, co znamená odpadové hospodářství. Poté je zde charakterizována obec Vendryně z pohledu odpadového hospodářství a popsány společnosti, které pomáhají se zajištěním odvozu komunálního odpadu.

2.1 Definice odpadového hospodářství

Odpadové hospodářství dle § 4 písm. d) zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů lze chápat jako činnost zaměřenou na předcházení vzniku odpadů, na nakládání s odpady a na následnou péči o místo, kde jsou odpady trvale uloženy, a kontrola těchto činností. [36]

Odpadové hospodářství je jednou z oblastí národního hospodářství, která se v posledních letech dynamicky rozvíjí. Touto oblastí se začaly vyspělejší země zabývat od 80. let minulého století. V České republice vznikl první zákon v roce 1991. V současnosti v České republice platí zákon upravující nakládání s odpady č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanovuje veškerá práva a povinnosti, které občané musí dodržovat v oblasti odpadového hospodářství. Dále klade důraz na předcházení vzniku odpadů a stanovuje hierarchii nakládání s odpady. V zákoně lze taktéž nalézt základní principy ochrany životního prostředí a zdraví lidí při nakládání s odpady. [22, 13]

2.1.1 Pojem odpad

Odpady jsou vesměs produktem veškeré lidské činnosti. Vznikají při průmyslové, stavební i zemědělské činnosti, dopravě i při běžném životě člověka.

„Opad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit.“ Tuto definici i základní pravidla pro nakládání s odpady lze nalézt v zákoně č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcími právními předpisy.

V zákoně o odpadech jsou definovány i následující pojmy související s odpadem a odpadovým hospodářstvím:

- Nebezpečný odpad – nebezpečným odpadem se stává odpad, který má jednu nebo více nebezpečných vlastností.

- Komunální odpad – zde se zahrnuje veškerý odpad, který vznikl na prostranství dané obce.
- Nakládání s odpady – tento pojem představuje obchodování s odpady, jejich shromažďování, sběr, výkup, přeprava, doprava, skladování, úprava, využití a odstranění odpadů.
- Tříděný sběr – sběr, kdy jsou odpady rozděleny podle jejich druhu a charakteru za účelem jednoduššího zpracování.
- Využívání odpadů – veškerá činnost, která vede k získání druhotných surovin nebo k recyklaci odpadu.
- Úprava odpadů – každá činnost, která vede ke změně chemických, biologických nebo fyzikálních vlastností, a to za účelem snížení objemu, možnosti přepravy nebo odstranění nebezpečných vlastností.
- Skládka odpadů – zařízení nebo místo zřízené podle právního předpisu, které je určené pro trvalé skladování odpadů. [36]

Česká republika stanovuje desetileté plány pro odpadové hospodářství, ve kterých stanovuje cíle pro nakládání s odpady a opatření pro jejich dosažení. Momentálně je v platnosti Plán odpadového hospodářství České republiky (POH ČR) pro období 2015-2024. Plán se vydal formou nařízení vlády a v souladu se zákonem o odpadech. Plnění se vyhodnocuje formou hodnotících zpráv. Plány odpadového hospodářství krajů a obcí v České republice musí být v souladu s Plánem odpadového hospodářství ČR. [22]

Od roku 2014 je v platnosti také Program předcházení vzniku odpadů, který je součástí Plánu odpadového hospodářství pro období 2015-2024. Zde bylo stanoveno 13 dílčích cílů. Hlavním cílem bylo a stále je sladěným přístupem vytvořit takové podmínky u předcházení vzniku odpadu, aby se snižovala spotřeba primárních zdrojů ale také, aby se snižovala celková produkce odpadů. Dílčí cíle zahrnují širokou škálu témat, například zavést předcházení vzniku odpadů do školních osnov, snižovat množství odpadů při výkonu státní správy, zajistit vhodné legislativní prostředí nebo podporovat výzkum, experimentální vývoj a inovace. Z třinácti dílčích cílů bylo již podle průběžné hodnotící zprávy osm cílů splněno a pět částečně. [11]

2.2 Charakteristika obce Vendryně

V této podkapitole bude charakterizována obec Vendryně, hlavně její současná podoba. Tedy její poloha, infrastruktura a obydlenost.

2.2.1 Historie obce

První zmínka o obci Vendryně je z roku 1305. Již v této době zde stál kostel sv. Kateřiny, který je považován za jeden z nejstarších na Těšínsku. Stojí zde také panský dvůr posledního šlechtického majitele obce barona Adama Borka, postavený v 16. století. Byl zde také pivovar, který dokonce konkuroval pivu těšínskému.

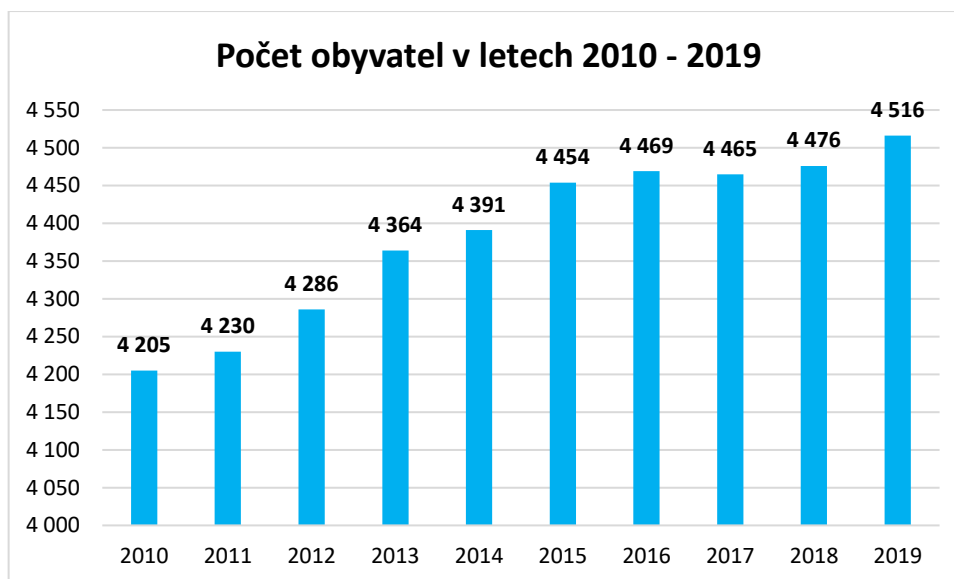
Název obce Vendryně se podle staré pověsti odvodil od slova wędrowiec (poutník). Podle pověsti zde doputoval v dávných dobách vyčerpaný a žíznivý poutník. Podařilo se mu doplazit až k prameni, ze kterého se napil. Poté usnul a po probuzení se cítil zdravý a plný síly. Rozhodl se, že dále už putovat nebude, usídlil se zde. Vznikla nová osada, která dostala název Vendryně, podle svého prvního obyvatele. Tuto pověst zapsal neznámý německý písař v roce 1836. Vendryně má také svou pečeť, na které je vandrovník zobrazen a je stará přes 200 let.

Ve středověku patřila obec Vendryně drobnému šlechtici, posledním byl baron Borek, který tuto obec odkázal řádu Bonifrátrů v Těšíně. Ti zde hospodařili od roku 1694 až do roku 1702, kdy obec prodali císaři Leopoldovi. Habsburkové ji vlastnili až do roku 1918.

Rozvoj Vendryně nastal v 19. století. Ve vedlejších městě, Třinci, se založily Třinecké železárny a Vendryňská vápenka začala dodávat vápno pro hutě. Ve Vendryni se těžila i železná ruda, kterou zásobovali železárny v Ustroni, později v Třinci a v Bašce. Někdy mezi léty 1980-1989 se Vendryně stala součástí Třince. Momentálně je ale obec zase samostatná, a to už od roku 1995. [14, 28, 33, 38]

2.2.2 Současnost obce

Obec Vendryně, která nyní zaujímá rozlohu 2095 ha, se nachází v severovýchodním cípu České republiky. Obec spadá pod okres Frýdek-Místek. Sousedním městem této obce je Třinec a obce Bystřice a Nýdek. Území této obce se rozkládá po obou stranách řeky Olše a nadmořská výška se pohybuje kolem 350 metrů nad mořem. Momentálně žije v obci 4 516 obyvatel. V grafu (obrázek 2.1) lze vidět vývoj počtu obyvatel za poslední roky. [34, 38]

Obrázek 2.1 - Počet obyvatel v letech 2010-2019

Zdroj: Vlastní zpracování, Interní dokumenty obce Vendryně [38]

Vývoj obyvatelstva je pro obec Vendryně velmi pozitivní. Od roku 2010 do roku 2019 přibýlo 300 obyvatel. Každým rokem se počet obyvatel zvyšoval, kromě roku 2017, kdy se počet obyvatel snížil, ovšem pouze o 4 obyvatele. K 1.1.2019 je v obci Vendryně nahlášeno 61 cizinců, kteří jsou započítáni do celkového počtu obyvatel. V následující tabulce 2.1 je také ukázáno věkové složení obyvatelstva za rok 2019 a složení podle pohlaví. [34, 38]

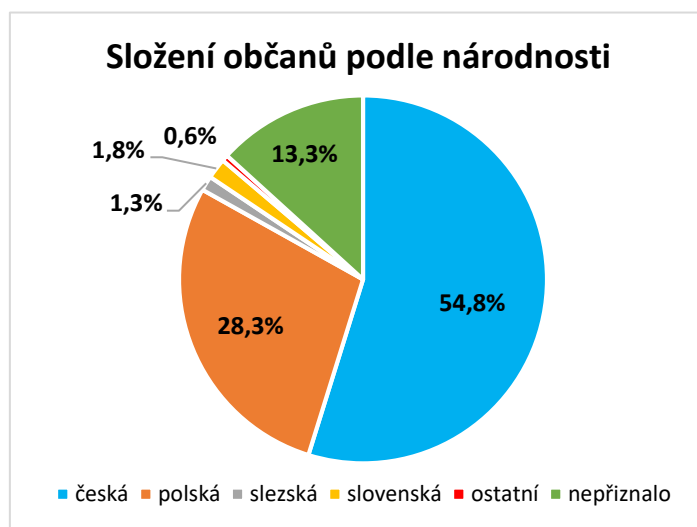
Tabulka 2.1 – Věkové složení počtu obyvatel k 1.1.2019

Rok	2019
Počet obyvatel	4 516
z toho ženy	2 282
z toho muži	2 234
ve věku 0-14 let	769
ve věku 15-65 let	2 960
ve věku 66 a více let	787

Zdroj: Vlastní zpracování, interní dokumenty obce Vendryně [38]

V obci Vendryni se nachází celkem 1311 budov, za účelem bydlení jich je postaveno 1244. Občané žijí převážně v rodinných domech, celkem jich je obydleno 1240. Nachází se zde ale i panelákové domy, těch je poměrně méně, celkem 4. Momentálně v nich žije 57 občanů Vendryně. Ve Vendryni, přesně v oblasti Záolší, se nachází také dům s pečovatelskou službou, která nabízí byty pro seniory a zdravotně postižené osoby. Ubytovaných je zde v současnosti 17 osob. Dále je v obci možné nalézt přes 30 firem, z čehož 10 je větších obchodů a služeb s vlastní budovou, 6 restaurací a další jsou drobné obchody a služby.

Vendryně je osídlena mnoha občany polské národnosti, v grafu níže (obrázek 2.2) můžete vidět národnostní složení. Z tohoto důvodu se v obci mohou najít, kromě jedné české mateřské školy, i dvě polské mateřské školy. Obecní úřad obce obklopuje polská základní škola a česká základní škola, které jsou propojené spojovací chodbou. Obec disponuje také vlastní knihovnou a lékařským komplexem, kde lze nalézt praktickou lékařku pro dospělé, pro děti a dospělé, zubní ordinaci, zubní laboratoř a ortopedickou ambulanci. Poblíž lékařského komplexu má svoji budovu i lékárna. [31, 34, 38]

Obrázek 2.2 - Národnostní složení obyvatelstva Vendryně
Zdroj: Vlastní zpracování, Interní dokumenty obce Vendryně [38]

Obec Vendryně má vzhledem k dopravě významnou polohu v Moravskoslezském kraji. Vedla přes ni komunikace mezinárodního významu E75 na Slovensko ze směru Český Těšín. Před dvěma lety byl postaven obchvat kolem obce Vendryně, aby se omezil velký provoz osobních automobilů a nákladních vozů přes obec. Rychlostní cesta momentálně začíná v Třinci a napojuje se v obci Bystřice na již dříve vybudovanou rychlostní komunikaci, která vede až na státní hranici. Přes obec Vendryně ale stále vede nejvýznamnější železniční spojení České republiky a Slovenska. Nalezne se zde jedna železniční zastávka, kde každou hodinu zastavuje osobní vlak na trati Ostrava-Mosty u Jablunkova. Na hlavní silnici, která vede přes Černovské směrem na Slovensko navazují silnice III. třídy, směrem na Sosnu, Vápenku a Konečnou. Do části Záolší vede silnice z křižovatky v Bystřici směrem na Karpentnou. Pro dopravní obslužnost mezi jednotlivými částmi obce a také pro spojení s vedlejšími obcemi a městem Třinec, kde mnoho obyvatel Vendryně pracuje, a tedy za prací tam dojíždí, je zde zavedena autobusová doprava. Tuto dopravu zajišťuje od roku 2016 společnost ČSAD

Vsetín a. s. Celkem je umístěno po Vendryni 13 autobusových zastávek. V současnosti je ve Vendryni 5 autobusových linek a 1 MHD linka:

- 861763 Vendryně – Třinec,
- 861764 Vendryně – Třinec,
- 861766 Třinec - Vendryně – Třinec,
- 861768 Vendryně – Třinec,
- 861769 Vendryně – Třinec
- MHD linka 716 TESCO - aut.st. - žel.st. - Dolní Líštná, Sosna nemocnice - Lyžbice, Kamionka - Vendryně, Na Černovském. [38]

2.2.3 Místní spolky

V obci Vendryně funguje celkem 10 místních spolků. Nejznámějšími je spolek Kynologové, Klub zábavy a sportu Záolší, TJ Vendryně a Hasiči Vendryně.

Mezi další spolky patří Vendryňáci – volleyball team, Zahrádkáři Vendryně, Klub turistů u zahrádkářů Vendryně, TJ TTC – oddíl stolního tenisu, Florbalový klub FK Vendryně a PZKO Vendryně, pod kterou působí např. polský amatérský divadelní spolek nebo gymnasté, kteří vytvářejí pyramidy z lidských těl. Všechny tyto spolky se kromě své aktivity snaží udělat něco pro lepší život a životní prostředí v obci. Proto buď sami organizují nebo se aspoň zúčastňují akcí, které v této oblasti obci pomohou. Kupříkladu se před několika lety podíleli na Dnu země, kdy každý spolek zasadil třešeň do aleje nazvané „Třešňová alej sblížení“. Celkem 7 z těchto místních spolků má svoji vlastní budovu, což znamená, že mají i svou popelnici. [17]

2.3 Odpadové hospodářství v obci

Odpadové hospodářství v obci Vendryně zajišťuje Technická četa. Vedoucím je pan Andrej Niemiec. Technická četa je podřízenou složkou obce Vendryně, a tedy i současnému starostovi obce, kterým se v roce 2018 stal pan Raimund Sikora, DiS. Technická četa musí vykonávat také úkoly, které mu stanovilo zastupitelstvo obce nebo rada obce.

Občané obce Vendryně se musí řídit celkem dvěma Obecně závaznými vyhláškami týkající se odpadového hospodářství v obci. Systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a nakládání se stavebním odpadem na území obce Vendryně byl zakotven v Obecně závazné vyhlášce č. 1/2015. Předchozí Obecně závazná vyhláška byla v platnosti od roku 2001. Novou vyhlášku vydalo zastupitelstvo obce v druhé

polovině roku 2015 na základě § 17 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpadech“), a v souladu s § 10 písm. d) a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“).

Druhá Obecně závazná vyhláška č. 2/2015, se týká místních poplatků za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Tuto vyhlášku opět vydalo zastupitelstvo obce, a to na základě § 14 odst. 2 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s § 10 písm. d) a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Řízení o poplatcích vykonává obecní úřad Vendryně. Kdo je poplatníkem i ohlašovací povinnost je stanovena dle výše zmiňovaného zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Sazba poplatku je stanovena na 500 Kč ročně za každého občana žijícího v obci Vendryně. Tento poplatek je splatný ve dvou stejných splátkách, kdy první z nich musí být zaplacen do 30. 4. a druhá do 31. 10. příslušného kalendářního roku. Tato částka byla vypočítána na základě loňských nákladů na sběr, svoz a třídění komunálního odpadu, která činila 2.846.531 Kč. Rozpočítána byla mezi celkový počet obyvatel a z toho byla odvozena částka, která je potřebná vybírat od každého občana. I přesto, že počet obyvatel stále roste, sazba poplatku zůstává stejná, a to od 1.1.2016, kdy tato obecně závazná vyhláška nabyla účinnosti. Tato vyhláška také poskytuje pro určité občany úplné osvobození od placení poplatků nebo částečné úlevy. Osvobození jsou:

- děti umístěny do dětského domova,
- fyzické osoby umístěny do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc,
- jako nezaopatřené dítě umístěny do domova pro osoby zdravotně postižené,
- občané, kteří pobývají v zahraničí 6 a více měsíců,
- studenti pobývající během celé doby studia mimo obec,
- fyzická osoba, která je ve vazbě,
- fyzická osoba, která je hlášena k trvalému pobytu na adrese Obecního úřadu,
- fyzická osoba, která prokazatelně hradí poplatek v jiné obci.

Úleva se poskytuje kupříkladu osobám ve věku 70 let a více (úhrada 50 % z roční sazby poplatku) nebo studentům, kteří pouze část studia pobývají v jiném městě/obci. [19, 20, 21]

2.3.1 Nakládání s odpady v obci

Obec si stanovuje své strategické plány rozvoje obce, momentálně je stanoven od roku 2014-2020. Z toho důvodu jsou dostupné analýzy pouze do roku 2013. Množství svozu odpadů za období 2010-2013 jde vidět v následující tabulce. V těchto hodnotách jsou započteny vyprázdněné kontejnery na separovaný odpad a posbírané barevné pytle na plast a papír v obci Vendryně. Z tabulky 2.2 nám vyplývá, že množství vyprodukovaného odpadu v jednotlivých letech kolísá. [38]

Tabulka 2.2 - Svoz odpadu za období 2010-2013 v obci Vendryně

rok	plasty v kg	papír v kg	sklo v kg	komunální odpad	Objemný odpad	celkem kg
2010	36 409	50 868	59 327	686 646	131 090	946 340
2011	42 387	54 811	61 620	699 805	128 125	986 748
2012	38 381	57 597	51 945	717 843	126 590	992 356
2013	41 679	61 791	51 058	708 851	113 295	976 674

Zdroj: Vlastní zpracování, interní dokumenty obce Vendryně [38]

V následující tabulce 2.3 je zobrazeno množství vytríděného odpadu v obci Vendryně za poslední čtvrtletí v roce 2018 (1.10. – 31.12. 2018). Z tabulky je patrné, že nejvíce občané obce Vendryně odvázejí do sběrného dvoru kovy. Z tříděného odpadu je nejvíce odváženo z obce papíru a hned poté plastu.

Tabulka 2.3 - Svoz odpadu za období 1.10.-31.12.2018

období	plasty v kg	papír v kg	sklo v kg	kovy v kg	nápojový karton v kg	Celkem v kg
1.10.-31.12.2018	11 189	28 586	21 306	55 329	207	119 917

Zdroj: Vlastní zpracování, interní dokumenty obce Vendryně [38]

Svoz směsného komunálního odpadu zajišťuje v obci Vendryně společnost Nehlsen Třinec s.r.o. Popelnice o obsahu 110 litrů a černé pytle jsou obsluhovány 1x za 14 dní. Den svozu se liší podle lokality. V obci je možnost také třídit odpad do separovaných pytlů, modrého na papír a žlutého na plast. Svoz těchto pytlů je 1x za 4 týdny a den svozu se liší podle svozové části. Po odevzdání naplněných pytlů jsou hned při sběru dodány pytle nové a prázdné. Na předem šesti určených místech jsou přistaveny 1x za půlrok velké kontejnery pro sběr objemných a nebezpečných odpadů. Zde lidé mohou odnést například starý nábytek, lednice nebo pračky. [25]

Ve Vendryni lze nalézt celkem 22 míst s kontejnery na separovaný odpad. Přesný seznam míst je přiložen v příloze č. 1. Jedná se o nádoby na papír, plast, sklo bílé a barevné. Odvoz těchto odpadků zajišťuje společnost Nehlsen Třinec s.r.o. Na některých místech jsou také kontejnery a popelnice na sběr opotřebovaných potravinových olejů a tuků v PVC obalech, na zpětný odběr baterií a drobného elektrozařízení a na sběr oděvů, obuvi a textilu. Ve Vendryni nalezneme celkem tři kontejnery na zpětný odběr baterií a drobného elektrozařízení od ELEKTROWINU a dva kontejnery od ASEKOLU. Kontejnery na papír mají modré nádoby, do kterých se mohou odhodit noviny, časopisy, kancelářské papíry, reklamní letáky, knihy, sešity, krabice, lepenka, kartón, papírové obaly a nápojové krabice. Naopak zde ale nepatří mastné nebo jinak znečištěné papíry, uhlový a voskový papír, použité plenky a hygienické potřeby. Kontejnery na barevné sklo mají zelenou barvu a patří zde barevné láhve od nápojů, skleněné barevné nádoby a skleněné střepy – tabulové sklo. Kontejner na bílé sklo má bílou nádobu, do kterého patří čiré sklo např. láhve od kečupu, marmelád a zavařenin. Kontejnery na plast jsou žluté a zde se mohou vyhazovat sešlápnuté PET láhve od nápojů, kelímky, sáčky, fólie, výrobky a obaly z plastů a polystyrén. Nepatří zde novodurové trubky a obaly od nebezpečných látek jako jsou motorové oleje, chemikálie nebo barvy. Do kontejnerů na elektrozařízení by se neměly vyhazovat zářivky, televize a monitory. [25]

Odpadkových košů po obci Vendryně není moc umístěno. Nachází se pouze u každé zastávky autobusu, o kterých bylo zmíněno v podkapitole 2.2.2 a dále u chodníku, který vede od Czytelnia – Obecní úřad – Černovské. [38]

V obci se nachází také sběrný dvůr. Jeho provozní doba je 2x – 3x za týden a je zde možné odevzdat veškerý elektroodpad, železný odpad, baterie a zářivky. Tento sběrný dvůr zajišťuje Technická četa Vendryně, které v budově vedle dvora mají své zázemí. Pro odstranění objemnějšího elektrozařízení mohou občané využívat již zmiňované kontejnery, které jsou přistaveny jedenkrát za půlrok, nebo také Sběrný dvůr v Třinci. Tam také mohou odvézt bioodpad. Občané Vendryně ale mají i jinou možnost likvidace bioodpadu. V roce 2014 bylo nabízeno občanům zažádat si o vlastní kompostér. Této nabídky využilo 622 občanů. V roce 2017 byli občané Vendryně informováni o další možnosti bezplatného zapůjčení vlastního kompostéru, tento rok se jich vydalo přesně 600 kusů. Ty byly poté vydány na základě Smlouvy o zápůjčce. [25, 38]

2.3.2 Společnosti zajišťující sběr odpadu

V obci Vendryně zajišťují sběr odpadu a řeší problémy s odpadovým hospodářstvím celkem tři společnosti. Tato subkapitola přináší charakteristiku těchto společností.

2.3.2.1 Nehlsen Třinec, s.r.o.

Tato obchodní společnost byla zapsána do obchodního rejstříku 10.9.1996. Mateřskou firmou je Nehlsen GmbH & Co. KG, která sídlí v Německu. Nehlsen Třinec s.r.o. navázal na činnosti, které v minulosti prováděly Technické služby města Třinec. K těmto činnostem přidal ale i nové, díky kterým se rozšířily poskytované komplexní služby při nakládání s komunálním odpadem. Mezi tyto služby se řadí:

- sběr, svoz a třídění využitelných složek odpadu,
- sběr nebezpečných složek odpadu,
- kompostování bioodpadů.

Společnost Nehlsen má výhodu v know-how, které získala od mateřské firmy Nehlsen, a taktéž může využívat organizační a poradenské podpory této společnosti. Nehlsen Třinec s.r.o. je také členem Česko-německé obchodní a hospodářské komory. [26]

Tato společnost má podle daných norem zavedený systém řízení kvality, environmentálního managementu, managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a managementu bezpečnosti informací. Dodržováním těchto norem společnosti pomůže ve zvýšení kvality ve svých službách, které poskytují jak zákazníkům, tak i svým partnerům. [26]

Nehlsen Třinec vytvořil projekt „Rozkvetlá škola“. Záměrem tohoto projektu bylo zvelebit školy výsadbou zeleně a cílem bylo ukázat žákům základních škol úctu k čisté přírodě. Tato společnost také sponzoruje několik obcí a škol v okolí. [32]

Nehlsen Třinec zajišťuje pro město Třinec a okolní města a obce (od Tošanovic po Mosty u Jablunkova) svoz komunálních odpadů ze 110 litrů, 120 litrů, 240 litrů, popelnic a ze 1 100 litrů kontejnerů, svoz objemných a nebezpečných odpadů ve velkoobjemových 40 m³ kontejnerech, svoz odpadů v 5-7 m³ kontejnerech, svoz a likvidaci nebezpečných odpadů a svoz odpadů z odpadkových košů. [23, 24]

Nehlsen Třinec vlastní také dva sběrné dvory (Areál Tyrská a Jablunkov). Sběrný dvůr – Areál Tyrská zajišťuje sběr odpadů, překládání odpadu na překládací stanici, kompostování, svoz průmyslových a velkoobjemových odpadů, svoz odpadu v bikranových nádobách, čištění

odpadní vody na čistírně odpadních vod na Tyrské a provozování místa zpětného odběru elektrozařízení. Sběrný dvůr v Jablunkově nabízí stejné služby jako první sběrný dvůr, až na kompostování a čištění odpadní vody. [29, 30]

V Oldřichovicích, kousek od areálu Tyrská, kde se nachází sběrný dvůr, je zavedena dotřídňovací linka. Tato linka na separovaný odpad má své odůvodnění, jelikož většina komunálního odpadu představuje oddělitelné složky. Těmito jsou papír, sklo, plast a bioodpad. Tato linka funguje již 12 let. Snahou je vytvořit z komunálního odpadu druhotné suroviny, které se dají znova využít. [24]

V některých městech a obcích je zaveden projekt „Inteligentní systém nakládání s odpady“ (ISNO), díky kterému se méně zatěžuje životní prostředí. Na základě tohoto projektu občané za ekologický přístup k odpadům ušetří peníze na poplatcích za odpady. ISNO funguje na základě získávání EKO-bodů za správné třídění odpadů, využívání objemu nádob nebo snahy o snížení produkce odpadů. Na konci každého čtvrtletí se přidělují EKO-body a to na základě úspor, které se dané domácnosti podařilo vytvořit. Na základě počtu přidělených EKO-bodů se pak vypočte, jakou slevu bude mít občan na poplatku za odpady. Cílem inteligentního systému nakládání s odpady je, aby pro občany bylo stejně jednoduché třídit odpady jako vyhazovat je do popelnice se smíšeným odpadem, třídění odpadu bylo výhodné, nevšední a spravedlivé. Tedy ti, kteří budou třídit platí méně a ti, kteří netřídí, platí více. Obec Vendryně nad zavedením tohoto projektu také uvažuje, je to ovšem stále v jednání. [16, 38]

2.3.2.2 ASEKOL, a.s.

ASEKOL je nezisková společnost, která celostátně zajišťuje zpětný odběr elektrozařízení. Vznikla v červenci roku 2005 a založili ji představitelé na trhu spotřební elektroniky, kancelářské, telekomunikační a výpočetní techniky. Společníky jsou společnosti ASBIS, BaSys, FAST, LG, MASCOM, Panasonic a Samsung. ASEKOL úzce spolupracuje s městy a obcemi, také s posledními prodejci a servisy elektrozařízení, svozovými společnostmi a zpracovateli elektrozařízení. Díky této spolupráci může společnost zajišťovat jak sběr, dopravu tak i recyklaci elektroodpadu. [18]

Posláním této společnosti je zajistit sběr a ekologické zpracování již nefungujících elektrozařízení, provádět osvětu široké veřejnosti, dodržovat správné nakládání s elektroodpadem, zajistit efektivitu při vynaložených nákladech a být důvěryhodnou

organizací a partnerem pro orgány ve státní správě. Společnost ASEKOL má zavedený a certifikovaný systém řízení, který jim pomáhá v lepší práci. [12]

2.3.2.3 ELEKTROWIN a.s.

Tato společnost se zaměřuje na zpětný odběr již nefungujících elektrospotřebičů. Zajišťuje pro Českou republiku sběr, zpracování, využití i odstranění elektrozařízení a elektroodpadu. ELEKTROWIN se zaměřuje hlavně na chladicí zařízení. Vybírá taktéž velké i malé elektrospotřebiče a elektrické a elektronické nástroje. Společnost ELEKTROWIN vznikla 25. května 2005 a do obchodního rejstříku byla zapsána o necelé dva měsíce později. Společnost je nezisková a jejími akcionáři jsou přední výrobci velkých a malých domácích spotřebičů, mezi které patří: BSH domácí spotřebiče s.r.o., Candy Hoover ČR s.r.o., ELEKTROLUX s.r.o., ETA a.s., FAST ČR a.s., Gorenje s.r.o., Groupe SEB ČR s.r.o., MIELE spol. s.r.o., Philips Česká republika s.r.o., Whirlpool ČR s.r.o. ELEKTROWIN a.s. byla založena jako provozovatel kolektivního systému. Od roku 2006 je členem sdružení evropských kolektivních systémů WEEE Forum. V následujícím roce se uskutečnila první ROADSHOW, což je venkovní akce, která je zaměřená na zpětný odběr elektrozařízení. Tato společnost zavedla „Motivační program pro obce“ a zahájila také projekt pro základní školy „Uklidme si svět“. V roce 2011 začala spolupracovat s dobrovolnými hasiči a vytvořili společně projekt „Recyklujte s hasiči“, do kterého se zapojilo již přes 1 400 sborů. O rok později přistoupili do projektu „Recyklohraní, aneb Uklidme si svět. Momentálně mají uzavřené smlouvy nebo dohody se všemi kraji České republiky. Od svého vzniku z recykloval více než 20 000 000 vyřazených elektrospotřebičů.

Po České republice existuje téměř 14 000 sběrných míst, z toho asi 4 600 míst je veřejně dostupných. Celkem tato společnost spolupracuje s 1500 městy a obcemi. V těchto městech a obcích je umístěno přes 2 300 sběrných dvorů a kontejnerů na malé spotřebiče a v 2 400 provozovnách posledních prodejců. Další sběrná místa jsou vytvářena pomocí speciálních projektů, například ve školách, v rámci již zmiňovaného projektu „Recyklohraní, aneb Uklidme si svět. Dále také ve firmách jako jsou dopravní podniky nebo vězeňské služby. [15, 27]

3 Teoretická východiska spotřebitelského chování vůči odpadovému hospodářství

Pro pochopení celé diplomové práce je potřeba definovat, co se skrývá pod pojmem spotřebitelské chování a taktéž jaký vztah má vůči odpadovému hospodářství. Jelikož je odpadové hospodářství službou, je tu taktéž definován tento pojem.

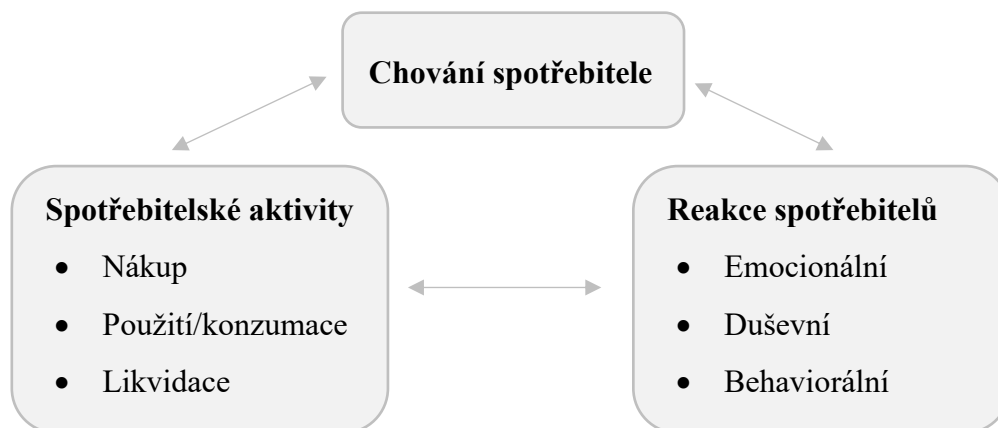
3.1 Definice spotřebitelského chování

„Spotřebitelské chování znamená takové chování konečných spotřebitelů, které se vztahuje k získávání, užívání a odkládání spotřebních výrobků.“ [3]

Chování se dá obecně definovat jako souhrn všech vnějších projevů, činností, jednání a reakcí organismu, které se dělí podle psychologické povahy na instinktivní, návykové a rozumové. Podobně by se dalo popsat i spotřebitelské chování. To je ovšem zaměřeno na uspokojování určitých potřeb. [7]

Spotřebitelské chování má vztah k chování obecně, nejde ho ani vytrhnout z vazeb na mikro i makrostrukturu společnosti. Spotřební chování člověka ovlivňuje nejen při jeho nákupu, proč nakupuje daný výrobek, jakým způsobem ho vybírá, ale i jak výrobek poté užívá. Toto chování je částečně způsobeno genetikou, ale podmíněno i získáním určitého chování během života. [8]

Chování spotřebitele zahrnuje veškeré spotřebitelské činnosti spojené s nákupem, používáním a likvidací zboží a služeb, včetně emocionálních, mentálních a behaviorálních odpovědí spotřebitelů, které předcházejí, determinují nebo sledují tyto činnosti. Vztah je zobrazen na obrázku 3.1.

Obrázek 3.1 – Obsah spotřebitelského chování
Zdroj: Vlastní zpracování, [1]

Stálé zaměření na spotřebitele je jedinečným přínosem marketingu, který tuto činnost odlišuje od ostatních obchodních funkcí (například od účetnictví, financí nebo výroby). K rozvoji lepších produktů a služeb, k účinnějšímu uvádění těchto výrobků a služeb na trh a k dosažení udržitelné konkurenční výhody je zapotřebí důkladného porozumění spotřebitelů.

Termín „spotřebitel“ označuje buď individuální nebo organizační spotřebitele. Individuální spotřebitele nakupují zboží a služby tak, aby uspokojili své vlastní potřeby a přání nebo uspokojili potřeby a přání svých blízkých. Individuálním spotřebitelem je člověk v jakékoliv věkové kategorii a životní fázi. Za organizačního spotřebitele se dá považovat člověk, který nakupuje zboží a služby, aby z nich mohl vyrábět jiné zboží nebo služby. Organizační spotřebitel je prodává i jiným organizacím nebo už individuálním spotřebitelům. V této kapitole bude dále rozebíráno chování individuálního spotřebitele. [1]

3.1.1 Spotřebitelské aktivity

Chování spotřebitelů se dělí na činnosti nákupu, užívání a likvidace. Kategorizace chování spotřebitele podle typu činnosti je užitečná, protože reakce spotřebitelů na podněty se mohou lišit v závislosti na tom, zda nakupují, používají nebo likvidují výrobek nebo službu. Spotřebitelé jinak reagují před nákupem a při užívání výrobku.

Nákupní aktivity jsou takové, jejichž prostřednictvím spotřebitelé získávají zboží a služby. Nákup aktivit také zahrnuje vše, co vedlo k nákupu, jako je shromažďování a vyhodnocování informace o produktu nebo službě a výběr místa, kde se má nákup uskutečnit. Aktivity použití popisují, kde, kdy a jak dochází ke spotřebě. Činnosti spojené s likvidací jsou způsoby, jak se spotřebitelé zbavují výrobků nebo obalů po spotřebě, a to včetně produktů pro vyřazení, recyklaci, opětovné použití a uvolnění. [1]

3.1.2 Reakce spotřebitelů

Hlavním bodem definice chování spotřebitelů jsou emocionální, mentální a behaviorální reakce spotřebitelů na zboží a jeho marketing.

Emoční nebo afektivní reakce odrážejí emoce, pocity a nálady spotřebitele. Mentální nebo kognitivní reakce zahrnují spotřebitelské myšlenkové procesy, možnosti, přesvědčení, postoje a záměry o produktech a službách. Reakce na chování zahrnují zjevná rozhodnutí spotřebitele a úkony během nákupu, použití a činností v oblasti likvidace, které byly identifikovány dříve. [1]

3.1.3 Modely spotřebitelského chování

Na spotřebitelské chování se dá nahlížet z několika směrů, proto existuje několik modelů. Budou zde vysvětleny modely racionální, psychologický, sociologický a model Černé skříňky zákazníka.

Racionální modely

Racionální modely se snaží vysvětlit spotřebitelské chování na základě ekonomické racionality. Spotřebitel je zde brán jako člověk, který jedná s ohledem na ekonomickou výhodnost, všechno si předem propočítá, o všech parametrech je informován a dokáže si propojit vazby mezi příjmem, cenami a rozpočtovým omezením. Emoce spotřebitele jdou v tomto modelu stranou, jsou používány jen okrajově, a to společně s psychologickými a sociálními prvky. [2, 3, 7]

Psychologické modely

Psychologické modely vysvětlují spotřebitelské chování jako důsledek psychických procesů. Snaží se hlavně zjistit, jak psychologické prvky ovlivňují spotřebitelské chování. Chování spotřebitele se určuje na základě určitého podnětu (stimulu) a následně na jeho reakci (odezvě). Aplikací psychologických modelů hledají odpovědi na to, jak spotřebitel vnímá vnější podněty nebo se učí spotřebitelskému chování. [2, 3, 7]

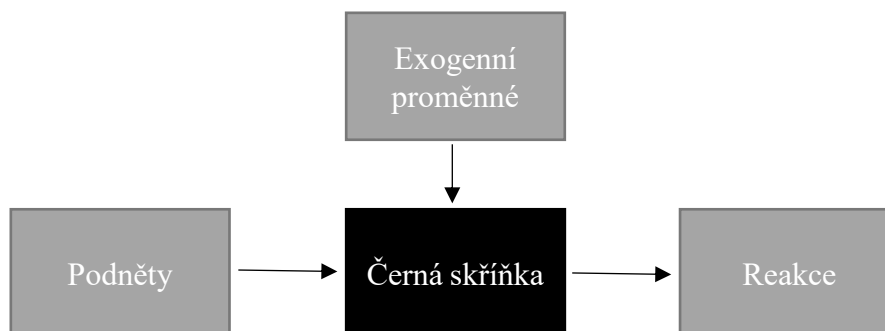
Sociologické modely

Sociologické modely se snaží objasnit spotřebitelské chování pomocí vlivů sociálního prostředí. Zkoumá se zde, zda se spotřebitelé nechají ovlivnit svým okolím nebo sociálními skupinami. [2, 3, 7]

Model černé skříňky zákazníka

Model černé skříňky zákazníka neboli model podnětu a reakce nahlíží na celou problematiku spotřebitelského chování více komplexně. Tento model je modifikací psychologického modelu, jelikož se zde také zjišťují, jak reakci spotřebitele ovlivní určitý podnět. Co se děje v hlavě spotřebitele dosud žádný marketér pořádně neví, proto je mysl nazývána tzv. černou skříňkou. Tento model je založen na vztahu: podnět – černá skříňka – reakce. Podněty jsou buď vnější nebo vnitřní. Pro marketéry jsou hlavní vnější neboli exogenní faktory, které se dají zkoumat a případně i ovlivňovat nebo je vytvářet. Marketéry zajímají vlivy hlavně sociálně-kulturní a sociální. Co se týče vnitřních faktorů, zajímají se zde o životní styl spotřebitelů nebo jejich motivaci, vnímání nebo učení. [2, 3, 7]

Snahou je zde také zkoumat vazby mezi podněty a reakcemi a tím co nejvíce zjistit, co se děje v černé skříňce zákazníka. Různými kombinacemi podnětů vyvolat určitý proces v černé skříňce a dostat žádoucích výsledků neboli reakce, které marketéři předpokládali. Problémem je zde ovšem fakt, že každý člověk je jiný, což může vést k jiným reakcím na stejné podněty. [2, 3, 7]

Obrázek 3.2 - Černá skříňka zákazníka
Zdroj: Vlastní zpracování, [7]

3.2 Spotřebitelské chování vůči odpadovému hospodářství

Porozumění tomu, jak ovlivnit lidi, aby se začali chovat více ekologicky, bylo identifikováno jako klíčový krok při řešení některých největších ekologických problémů. Již nyní je potřeba myslet na budoucnost, kde hrozí velké emise uhlíku a zvyšování se množství odpadu. Zjištěním nejdůležitějších faktorů, které lidi ovlivňují, by se tomuto předešlo.

Tímto tématem se zabývalo již mnoho vědců a bylo provedeno nespočet výzkumů. Vědci hledali nejdůležitější faktory, které ovlivňují postoj k odpadovému hospodářství. Někteří se zaměřovali na chování při recyklaci odpadu, jiní na prevenci vzniku odpadů. Již před mnoha lety bylo zjištěno, že ti nejvíce vědomí lidé pravděpodobněji přijmou specifické ekologické chování. Taktéž je důležité dbát na obecnou znalost ochrany přírody a zdrojů, která je významná při odpovědnosti lidí za životní prostředí. Stále je ale nedostatek literatury a výzkumů, které by objasňovali přesné faktory ovlivňující chování lidí směrem k ekologickému chování. [9]

3.2.1 Prevence vzniku odpadu

Z důvodu nedostatku literatury a výzkumů byl proveden výzkum zabývající se zjišťováním chování při prevenci vzniku odpadů prostřednictvím empirického výzkumu, konaný v roce 2018, který se snažil získat nová přínosná data na toto téma. Vědci se snažili výzkum provádět odlišným pohledem na toto téma, a to zkoumáním faktorů specifického

chování při předcházení vzniku odpadů, jako je například vyhýbání se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem nebo „jednorázových“ výrobků a také opravy těchto výrobků, které jim dají delší životnost. Dále se ve výzkumu zabývalo preventivním chováním, které se týká několika druhů odpadů z domácnosti souvisejících se spotřebou, jako je odpad z organických, papírenských, plastových, skleněných, kovových a jiných látek. [9]

Nedávno bylo zjištěno, že povědomí o důsledcích je základním hnacím motorem při utváření postojů týkajících se prevence mořského odpadu u dospívajících. Na základě tohoto faktu se v tomto výzkumu zkoumalo, zda lidé vědí o důsledcích, které plynou ze špatného třídění odpadů a osobní normy při vytváření pozitivních postojů k chování předcházení vzniku odpadů. Celkem se zkoumalo pět možných determinantů chování, kterými byly: povědomí o následcích, osobní normy, postoje k předcházení vzniku odpadů, vnímaná kontrola chování a sociální normy. Stanovily se zde samozřejmě také nějaké hypotézy, které se týkaly vztahu mezi vědomím o následcích a postoji, osobními normami a postoji, postoji a vnímanou behaviorální kontrolou, postoji a chováním k prevenci vzniku odpadů, vnímáním behaviorální kontroly a chováním předcházejícím vzniku odpadů a mezi sociálními normami a chováním pro prevenci vzniku odpadů. Postoj lze považovat za složený ze tří typů hodnotících odpovědí, a to kognitivní, afektivní a behaviorální. Mravní smysl pro povinnost je nezbytný pro vytváření pozitivních předpokladů k nezištnému chování. [9]

Z výsledků ale vyplynulo, že neexistuje žádný významný vztah mezi osobními normami a postoji a mezi postoji a chováním k prevenci vzniku odpadů. Významnou roli ovšem hraje fakt, že povědomí hraje zásadní roli při utváření postojů k prevenci vzniku odpadů. Dalším faktorem je zde vnímaná kontrola chování. Důležité je, aby si lidé sami uvědomili, že mohou provádět preventivní opatření. Potvrdilo se také, že pozitivní přístup k prevenci vzniku odpadů vytváří a podporuje osobní dovednosti a ovlivňuje rozsah, v němž úsilí potřebné k provedení takového chování představuje překážku. [9]

Důležité ovšem je, aby se tímto tématem zabývali taktéž manažeři. Předcházení vzniku odpadů by mělo být součástí širších strategií nakládání s komunálním odpadem. Místní orgány by měly rozvíjet takovéto chování a podporovat ho. Místní orgány by měly vytvářet nejrůznější kampaně a vzdělávací programy, které podpoří a zvýší povědomí jednotlivců o účinnosti opatření na předcházení vzniku odpadů. V dnešní moderní době by měly být využívány i sociální sítě, které se využívají stále více. Zde by se jednotlivci mohli lépe informovat o výhodách prevence vzniku odpadů a můžou taktéž vést k imitativnímu chování, a tudíž vést

k nárůstu opatření na předcházení vzniku odpadů. Co se týče podnikatelů, mohli by získat nové obchodní příležitosti z iniciativ na předcházení vzniku odpadů. Prodloužení životnosti výrobků poskytuje větší environmentální a nákladové výhody, tudíž spotřebitelé by uspokojili hned dvě potřeby (environmentální a ekonomické). [9]

3.2.2 Budoucnost nakládání s odpady

Velmi důležitá je tady také otázka budoucnosti nakládání s odpady, a to v inteligentních a udržitelných městech. Stále existují nějaké nedostatky stávajících postupů v oblasti nakládání s odpady. Studie týkající se budoucnosti nakládání s odpady v inteligentních a udržitelných městech se soustředila na potenciál inteligentních měst a propojených společenství při napomáhání úsilí v oblasti nakládání s odpady. Byl navržen koncepční rámec pro centralizované nakládání s odpady a spolu s ním systém, který se zabýval hlavně třemi prvky:

- infrastrukturou pro správné shromažďování údajů o životním cyklu výrobku, které usnadní plnou viditelnost pro celou dobu životnosti výrobku,
- souborem nových obchodních modelů vycházející z údajů o životním cyklu produktu, aby se zabránilo vzniku odpadu,
- inteligentní infrastrukturou založenou na snímačích pro správnou separaci odpadů před odběrem a na časovou sběru. [10]

Mezi hlavní důvody zhoršujícího se životního prostředí se zařazuje technologie, populace a úroveň nadbytku. Později bylo zjištěno, že role technologie začíná být velmi důležitá v ohledu zlepšení životního prostředí. Očekává se, že internetová komunikace bude měnit rozvoj měst a budoucnost města, podobně jako jiné konstruované systémy. Pojem „inteligentní město“ byl vytvořen počátkem roku 1990, na základě dopadu technologií a inovací na rozvoji města. Inteligentní město se dá definovat jako chytré město, kde cílem je podporovat udržitelný hospodářský růst, lepší kvalitu života a efektivnější využívání přírodních zdrojů, a to pomocí investic do kybernetické infrastruktury. [10]

Důležitou úlohu v přeměně městského prostředí na inteligentní město mají faktory technologie, lidé a data. Figuruje zde ovšem o mnoho více faktorů týkající se infrastruktury a řízení. Jednou z hnacích sil již výše zmiňovaného navrhovaného rámce jsou data a lidé. V dnešní době je jenom málo lidí, kteří nevlastní smartphone nebo mobilní telefon. V roce 2015 se počet mobilních zařízení prodaných v globálním trhu dostal na rekordních 1,4 miliardy kusů. Data shromážděná prostřednictvím smartphonů jsou jedním z hlavních prvků

inteligentních komunit. Data jsou často spojena se specifickou geografickou polohou, navíc jsou data často časově závislá. Z toho vyplývá, že jsou relevantní pro určitý čas. Tato získaná data jsou užitečná jak pro pochopení chování jednotlivých občanů, tak pro získání trendů a funkcí komunity. Data se dají dále rozdělit do dvou skupin. Za prvé to jsou data vytvořená soukromými sociálními daty, hlavně občany, a za druhé informace o veřejné infrastruktuře shromážděné pomocí snímacích technologií, které jsou nasazeny pro účely sledování a řízení. Zařízení pro shromažďování dat byla seskupena do čtyř kategorií: mobilní zařízení, vozidla vybavená zařízeními GPS, inteligentní karty a plovoucí senzory.

Technologické systémy lze rozdělit do dvou typů v závislosti na typu rozhodujících osob:

- systémy, které jsou budovány na základě rozhodnutí kolektivně prováděných prostřednictvím veřejné politiky,
- systémy, které jsou budovány prostřednictvím individuálních rozhodnutí občanů. [10]

Systém vzniku odpadů je zařazen do druhé skupiny, kde míra vzniku odpadů je ovlivněna rozhodnutími jednotlivců. Většina rozhodnutí učiněných jednotlivci je pravděpodobně založena především na technických kritériích, jako jsou spíše náklady než společenské nebo ekologické hodnoty. Proto se odpadové hospodářství stává komplexním městským problémem. Vztah mezi občany a technologií je obousměrným spojením. Zatímco rozhodnutí občanů ovlivňují systém nakládání s odpady, infrastruktura nakládání s odpady v okolí jednotlivých občanů ovlivňuje také chování občanů. Města vyžadují inovativní, mezioborová řešení, která usnadní sběr a likvidaci odpadu. [10]

Ačkoliv bylo na téma odpadového hospodářství provedeno mnoho studií, je koncepce nakládání s odpady, která umožňuje přístup k internetu, zcela nová a počet publikací v této oblasti začíná pomalu růst. Několik studií hovořilo o celkové architektuře systému systémů pro nakládání s odpady s podporou IoT, ve kterých je řada zásobníků vybavena RFID štítky pro identifikační účely, kapacitní senzory pro detekci úrovně odpadu, ovladače pro uzamčení víka přihrádek po jejich naplnění a bezdrátové antény přenášet data senzorů do sítě pro sběr odpadu. Tento systém byl využit společně s dopravním systémem, který se skládal z nákladních vozidel vybavených technologiemi GPS pro monitorování odpadů. Věděli, kdy je potřeba zajet pro plný kontejner s odpadky, což vedlo k efektivnímu sběru odpadu. Jeden

z proudů se zaměřil pouze na RFID štítky a QR kódy. Tyto kódy byly připojené k objektům a napomáhají uživatelům správně třídit a umisťovat odpadky v odpadkových koších. [10]

Pro řešení problému s odpadem je zapotřebí nová forma sběru a úpravy odpadu. Bylo potřeba vytvořit integrovaný rámec pro nakládání s odpady v inteligentních městech, který zahrnuje systém odpadového hospodářství spojen s celým životním cyklem výrobku. Aby se podařilo vybudovat inteligentní město, které bude produkovat minimální nebo nejlépe žádný odpad, vyžaduje tři strategie: prevenci vzniku odpadů, řádný sběr odpadu a konečné zhotovení hodnoty ze sběru odpadu. Ke splnění integrovaného rámce je důležité propojit tři hlavní prvky. [10]

3.2.2.1 Infrastruktura pro shromažďování údajů o životním cyklu produktu

První z nich se týká infrastruktury pro shromažďování údajů o životním cyklu produktu. Tento prvek zkoumá model sdílení dat mezi různými zainteresovanými stranami a komunitami v životních cyklech výrobku s cílem usnadnit oddělení, sběr, snižování a využití odpadů na čase. Navrhovaná koncepce se zaměřuje na snižování a využívání odpadů. Konečným cílem navrhovaného konceptu je usnadnit uzavírání cyklu životního cyklu výrobku prostřednictvím různých filosofii a přístupů navržených pro obnovu zdrojů od těžby skládek po městskou těžbu a oběhové hospodářství. Cílem tohoto prvku je vytvořit rámec pro shromažďování údajů o životním cyklu produktu a sledování údajů občanů u jednotlivých úrovní produktů. Navrhovaná platforma je slibným řešením pro sledování různých typů výrobků od spotřební elektroniky až po domácí spotřebiče, a dokonce i balení potravin. [10]

3.2.2.2 Nové obchodní modely: propojení a zapojení občanů ke sdílení produktů a služeb pro prevenci vzniku odpadů

Dalším prvkem je spojení a zapojení občanů pro sdílení produktů a služeb, aby se předešlo vzniku odpadu a usnadnilo se přijetí nových obchodních modelů s cílem předcházení vzniku odpadů a tvorby hodnot. Aby bylo možné plně přijmout možnosti platformy dat životního cyklu produktů, je zapotřebí nová řada obchodních modelů založených na koncepci prodloužení životního cyklu produktu a uzavření smyčky životního cyklu produktu. Rámec pro shromažďování údajů o životním cyklu výrobku by měl být založen na udržitelných modelech hospodářství, jako je ekonomika sdílení a oběhové hospodářství, které se nevztahuje pouze na obchodní aspekty, ale také na environmentální a sociální aspekty. Ekonomika sdílení a inteligentní společnosti si jdou ruku v ruce. Rozšiřování inteligentních technologií a propojení digitálních zařízení umožňuje společností posílit koncepci sdílení měst. Ekonomický model,

ve kterém jsou strany nabídky a poptávky v bezprostředním kontaktu, zejména prostřednictvím některých on-line platforem, je definován jako ekonomika sdílení. Vizí inteligentního města, navrženou ve zmiňované studii, je podporovat koncept sdílení ekonomiky s cílem snížit množství odpadu a prodloužit jeho životnost. Je-li cílem zajistit, aby ekonomika sdílení vedla k udržitelnému městu, je zapotřebí optimální spolupráce mezi soukromými a veřejnými obchodními modely. Díky této spolupráci se odstraní konflikty mezi cíli poskytovatelů služeb a místních vlád.

Existuje ještě druhý ekonomický model, koncepce kruhové ekonomiky. Tato koncepce je starší než koncepce sdílené ekonomiky. Koncepce kruhové ekonomiky vznikla již v 70. letech, a to s cílem přijmout koncepci cyklování zdrojů. Tato koncepce existuje v přírodním prostředí v průmyslových systémech. Má za cíl zlepšit výkonnost takovýchto systémů a snížit potřebu těžby více zdrojů uzavřením životního cyklu produktu a podporovat opětovné využití a recyklaci zdrojů. Očekává se, že i inteligentní město bude fungovat na základě zásad navržených v kruhové ekonomice. Úspěch nového obchodního modelu závisí na mnoha faktorech, a to od efektivity dodavatelského řetězce až po strategii navrženou pro produkt. [10]

3.2.2.3 Inteligentní a senzorická infrastruktura

Třetím prvkem je inteligentní a senzoricky založená infrastruktura pro řádné oddělení před odběrem a včasné shromažďování odpadu, když produkt dosáhne konce své životnosti. Infrastruktura pro sběr odpadů je zaměřena především na instalaci sady senzorů pro sběr dat do popelnic s cílem odhalit úroveň odpadků. Obce a poskytovatelé služeb pro sběr odpadu budou mít možnost sledovat hmotnost a identitu odpadkových košů pro každou jednotlivou domácnost a automatizovat činnosti správy služeb. Technologie globálního systému pro mobilní komunikaci umožňuje přiřadit každému odpadkovému koši unikátní identifikační číslo. Jakmile bude odpadkový koš plný, vyšle se oznamovací signál autorizovanému vozidlu, který provede sběr odpadků. Inteligentní popelnice mají různé vymoženosti, od sledování chybějících odpadkových košů až po včasné obnovení potravin podléhajících rychlé zkáze a recyklovatelných materiálů. Před zavedením inteligentní infrastruktury je však nutná analýza nákladů a přínosů, která by odůvodnila ekonomickou racionalitu využití inteligentních kontejnerů. Význam včasného sběru odpadů je zvláště důležitý pro kategorie výrobků s vysokou mírou technologického pokroku a vysokou mírou znehodnocení. Čím déle jsou produkty skladovány a nejsou vráceny zpět pro včasné využití, tím nižší budou hodnoty

z druhotných trhů. Oddělení kategorií odpadů navíc zvýší účinnost operací zpětného získávání hodnot. [10]

Implementace navrhovaného rámce vyžaduje vysoký stupeň spolupráce mezi různými zúčastněnými stranami zapojenými do celého hodnotového řetězce výrobků. Při vývoji integrované databáze nemusí být problém přesvědčit různé strany, aby investovali úsilí do včasného sběru dat, pro ně samotné to může být výzvou. Proto nejen jednotliví aktéři potřebují realizovat výsledky této platformy v oblasti podnikání a udržitelnosti, ale je třeba vynaložit značné úsilí na zmírnění politických, právních a obchodních překážek tohoto integrovaného procesu. Vzhledem k dnešní pokrokové době, obchodní modely založené na cloudu by měly být dobře regulovány a lépe vybaveny strategiemi pro řešení právních a obchodních překážek, jako je duševní vlastnictví a bezpečnost údajů. Kromě toho nové obchodní modely vycházející z iniciativ velkých dat pomáhají výrobcům realizovat obchodní příležitosti v oblasti údajů o životním cyklu výrobku. Efektivní nakládání s odpady vyžaduje zavádění osvědčených postupů, nikoli pouze atomizaci stávajících postupů. Kromě toho by měly být přístupy k nakládání s odpady slučitelné s životním stylem občanů tak, aby nesnižovaly pružnost v sociálním životě a zároveň snižovaly míru tvorby odpadu a zvyšovaly životní úroveň občanů. Předpokládá se, že vestavěné snímače, data z nich získaná a výsledné analýzy v reálném čase přimějí občany k udržitelnému chování. Obce by taktéž měly zvážit různé harmonogramy sběru odpadu v závislosti na objemu, typu a načasování vzniku odpadu v každé čtvrti. [10]

3.3 Marketing služeb

Zajišťování sběru odpadu a řešení problému v oblasti odpadů je jednou z mnoha služeb, které obec Vendryně svým občanům poskytuje. Přesněji se řadí do veřejných služeb, jelikož je odpadové hospodářství zajišťováno všem občanům obce Vendryně bez výjimek.

Služba se dá chápat jako nehmotná činnost, kterou se uspokojují potřeby osob. Služba nemusí být produkována a prodávána společně s hmotným výrobkem nebo jinou službou.

Kotler (2007, s. 710) službu definovat jako: „*Jakákoliv aktivita nebo výhoda, kterou může jedna strana nabídnout druhé, je v zásadě nehmotná a nepřináší vlastnictví. Její produkce může, ale nemusí být spojena s hmotným produktem.*“ [6]

3.3.1 Klasifikace služeb

Služby se dají rozdělit do několika skupin. Existuje mnoho charakteristik, podle kterých se dají služby rozdělit. Nejzákladnější klasifikací je odvětvové třídění služeb:

- **Terciální služby** – řadí se zde služby, které dříve byly vykonávány pouze doma. Například zde patří stravovací a ubytovací služby, kadeřnictví, čistírny, údržba domácích přístrojů apod.
- **Kvartérní služby** – do této skupiny patří služby, které usnadňují a hlavně zefektivňují rozdělení práce. Řadí se zde doprava, obchod, komunikační a finanční služby apod.
- **Kvintérní služby** – mezi tyto služby patří takové, které určitým způsobem mění nebo zdokonalují jejich příjemce, například zdravotnická péče, vzdělání nebo rekreace. [6]

3.3.2 Vlastnosti služeb

Služby se od zboží liší v jeho vlastnostech. Základními vlastnostmi služeb jsou nehmotnost, neoddělitelnost, heterogenita, zničitelnost a vlastnictví.

3.3.2.1 Nehmotnost

Nejvíce charakteristickou vlastností služeb je nehmotnost. Nehmotností je myšleno, že služba se nedá před nákupem prohlédnout ani vyzkoušet. Tudíž ani marketingová komunikace nemůže být vedena stejně jako u zboží, jelikož ty základní vlastnosti zůstávají zákazníkům skryty. U služby je taktéž těžké zjistit její kvalitu. Prvky, jako jsou spolehlivost, důvěryhodnost nebo jistota se dají ověřit až při poskytování samotné služby, tedy není možné si je ověřit předem. Tato skutečnost vede k tomu, že zákazníci jsou více nejistí při nákupu služby, a to v jakékoliv formě. Pro zákazníka je také těžší výběr mezi konkurujícími si poskytovateli podobných služeb. Marketing služeb se tuto nejistotu snaží přemoci silnějším marketingovým mixem, a to pomocí přidáním prvku materiální prostředí. Producenti se snaží odlišit od své konkurence pomocí vytváření silné značky nebo silného obchodního jména firmy. Usilují o co největší zhmotnění dané služby.

Další nevýhodou nehmotnosti služby je, že zákazník pracně konkurující se služby hodnotí a obává se rizik, které kvůli neznalosti služby mohou vzniknout. Zákazník v tomto sektoru nejvíce spoléhá na různá doporučení, a to jak od svých známých, rodiny tak věří i v ústní reklamu. Rozhoduje zde také cena. [6]

3.3.2.2 Neoddělitelnost

Další vlastností služeb je její neoddělitelnost od poskytovatele služeb, tzn. služba nemůže být zákazníkovi poskytnuta bez jeho producenta. Služba je poskytována v přítomnosti zákazníka i producenta na stejném místě a ve stejném čase. Není zpravidla dané, že zákazník musí být přítomen celou dobu poskytování služby, kupříkladu jídlo je prve uvařeno v kuchyni a až poté se dostává k zákazníkovi. Někdy je také producent nahrazen strojem. Ve všech případech ovšem platí, že služba nemůže být zákazníkovi poskytnuta, pokud není přítomen.

Neoddělitelnost služby má také vliv na její kvalitu. Pokud je zákazník již zvyklý na určitou kvalitu a určitý průběh služby, pokud bude služba nějak změněna, může být zákazník zklamán. Příkladem zde může být divadelní představení, kde se změní hlavní herec, na kterého se zákazník těšil. Zákazník se často stává spoluproducentem poskytované služby, tzn. že bez určité snahy zákazníka nemůže být služba správně poskytnuta.

Marketing služeb se snaží částečně odstraňovat i tuto vlastnost služeb a to díky zdokonalování systémů dodávky služeb pomocí vytvoření rezervačních systémů nebo zavádění prodejních automatů. [6]

3.3.2.3 Heterogenita

Heterogenita neboli proměnlivost je další z vlastností služeb. Souvisí především se standardem kvality služby. Služba je poskytována a přijímána lidmi, proto je někdy obtížné předvídat jejich chování. Nevýhodou služby je, že se nemůže provádět kontrola před dodáním služby, proto se často stává, že stejná služba je poskytována v různé kvalitě. Způsobuje to fakt, že každý producent může službu poskytovat jinak. Taktéž může dojít k tomu, že jeden producent poskytne službu pokaždé v jiné kvalitě, vše se odvíjí od jeho chování.

Proměnlivostí služby je taktéž způsobeno, že se služby těžko patentují. Na druhou stranu je však snadnější vstup na tento trh, ovšem s vyšším počtem konkurentů. Z tohoto důvodu ale není možné tak snadno službu patentovat.

Management organizace se na tuto skutečnost snaží reagovat stanovením určitých norem kvality chování svých zaměstnanců, díky kterých se snaží zmírnit proměnlivost služeb. [6]

3.3.2.4 Zničitelnost

Zničitelnost služby, nebo taktéž pomíjivost služby, souvisí s nemožností ji skladovat, jakkoliv uchovávat, znovu prodávat a také nemožností ji vrátet. Nevyužitá služba se stává v daný okamžik ztracenou. Neznamená to ovšem, že se služba nedá reklamovat, je to pouze o něco obtížnější. Reklamováním se služba nevrátí, jak je tomu u zboží, ale můžou se zákazníkovi vrátit peníze, poskytnout sleva nebo poskytnout službu další a v lepší kvalitě.

Důležité je umět sladit nabídku s poptávkou. Marketing se zde snaží zkoordinovat kapacity producentů se skutečným kupním potenciálem, který se předpokládá na daném trhu. To má za následek jistou flexibilitu cen služeb. [6]

3.3.2.5 Vlastnictví

Službu není možné vlastnit. Tato vlastnost služby souvisí s nehmotností a zničitelností služby. Na rozdíl od zboží, které zákazník po jeho nákupu i vlastní, služba, do zákazníkova vlastnictví nepřechází. Zaplacením služby si zákazník koupil pouze právo na poskytnutí dané služby. Nemožnost službu vlastnit má za následek také používání pouze krátkých distribučních kanálů nebo přímých kanálů. Zprostředkovatel nepřebírá vlastnické právo.

Management se zde musí snažit o zdůrazňování výhod nevlastnění služeb a také ve hledání správných zprostředkovatelů. Kupříkladu, pokud lidé někam cestují, nemusí si tam stavět své obydlí, ale pouze si objednájí pokoj v místním hotelu. [6]

3.3.3 Veřejné služby

„Veřejnými službami se rozumí takový druh služeb, jejichž uživatelem (spotřebitelem) je veřejnost jako sociální subjekt“. [4]

Veřejné služby mají za cíl sloužit celé společnosti nebo komunitě jako celku a ne jen určitému zákazníkovi. Tyto služby jsou financovány z veřejných prostředků, které jsou získány hlavně od občanů v podobě daní. Veřejné služby se nedají nebo jsou nevýhodné poskytovat na komerční bázi.

Veřejné služby zahrnují jak věcné veřejné služby, tak i správní veřejné služby. Předmětem věcných veřejných služeb je poskytnout občanům určitý užitek z dané služby. Zahrnují to oblasti jako jsou zdravotnictví, školství nebo veřejná doprava. Správní veřejné služby se zabývají hlavně obranou, veřejným pořádkem a bezpečností státu.

Veřejné služby jsou také nazývané veřejným sektorem, kde hlavním orgánem je veřejná správa a jsou financovány nebo spolufinancovány z veřejných financí. Tento sektor není založen na ziskovém principu. Veřejný sektor zahrnuje odvětví jako je obrana, zdravotnictví, ochrana životního prostředí, bydlení, sociální služby apod.

Zákazníky veřejných služeb jsou veřejnost, také nazýváni běžnými občany. Veřejná služba je často nabízena všem občanům bez rozdílu, jelikož je zde někdy těžké definovat, kdo je skutečným uživatelem poskytované služby. [6, 5]

4 Metodika shromažďování dat

Tato kapitola pojednává o procesu marketingového výzkumu, který se zabývá analýzou spotřebitelských postojů k odpadovému hospodářství v obci. Marketingový výzkum se skládá ze dvou fází – přípravné a realizační. Obě fáze jsou v kapitole postupně popsány.

4.1 Přípravná fáze

V přípravné fázi sběru dat se nejprve musí vydefinovat problém a poté si stanovit cíl výzkumu. Zahrnuje také volbu správné metody výzkumu, definování základního a poté výběrového souboru.

4.1.1 Definování problému

Vedení obce přemýšlí, jak co nejvíce zpříjemnit občanům pobyt v obci Vendryně. Kromě jiného se také zajímá o životní prostředí a odpadové hospodářství v obci. Toto téma je momentálně velmi diskutované. Bohužel, stále je mnoho lidí, co problémy týkající se životního prostředí stále přehlíží a dál mu škodí svým chováním.

Obec se proto snaží, co nejvíce minimalizovat případné škody zaváděním velkého množství kontejnerů na tříděný odpad, nabízením vlastních kompostérů na bioodpad nebo zákazem skládek. Z tohoto důvodu je důležité zjistit, zda tyto služby pomáhají obci, aby byla čistější, a i občané v ní se snažili dělat něco pro ochranu životního prostředí a odpadové hospodářství. Výzkum tohoto typu v obci Vendryně ještě uskutečněn nebyl.

4.1.2 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit, jaké postoje mají občané k odpadovému hospodářství v obci Vendryně. Zda se zajímají o toto téma a vědí, kdo se o odvážení odpadu stará a jaké všechny možnosti třídění odpadu mají. Šetření by mělo rovněž zjistit, jaký postoj mají občané obce Vendryně k odpadovému hospodářství obecně, teda zda třídění odpadu pokládají za důležité, zajímají se o ochranu životního prostředí a snaží se odpad minimalizovat. Na základě těchto zjištění poté provést typologii respondentů. V případě negativního výsledku z výzkumu se pokusit najít a navrhnout řešení, jak postoj občanů Vendryně k odpadovému hospodářství zlepšit.

4.1.3 Metody výzkumu

Při zpracovávání a tvorbě diplomové práce byla využita primární i sekundární data. Sekundární data byla použita hlavně při zpracovávání teoretické části diplomové práce. Tato data byla nalezena v odborné literatuře a na internetu. Primární data byly posbírané na základě odpovědí respondentů na vytvořený dotazník.

Analýza spotřebitelských postojů k odpadovému hospodářství byla provedena kvantitativním výzkumem. Nástrojem použitým pro shromažďování dat byl dotazník. Výzkum byl prováděn tištěnou formou, a to rozposláním do vybraných domácností.

4.1.4 Struktura dotazníku

Dotazník byl složen celkem z 20 otázek. Byly zde zahrnuty hlavně uzavřené otázky a škálové otázky a poté jedna polootevřená otázka a jedna otevřená. Převážná většina otázek byla zaměřena na získání informací o postojích respondentů a vztahu k odpadovému hospodářství a třídění odpadu. V otázce č. 6 respondenti určovali míru souhlasu s určitými tvrzeními. Posledních pět otázek bylo identifikačních a týkalo se pohlaví, věku, části obce, ve které respondent bydlí, jeho statusu a velikosti domácnosti. Dotazník je přiložen v příloze.

4.1.5 Základní a výběrový soubor

Základní vzorek tvořili všichni obyvatelé obce starší 18 let. Výběrovým vzorkem byly vybrané domácnosti, kterým byl zaslán dotazník jako příloha k Vendryňským novinám. Respondenti byli vybráni na základě kvótního výběru.

4.1.6 Časový harmonogram

Tabulka 4.1 - Časový harmonogram činností

	Listopad 2018	Prosinec 2018	Leden 2019	Únor 2019	Březen 2019	Duben 2019
Definování problému						
Definování cíle						
Tvorba dotazníku						
Sběr dat						
Analýza dat						
Interpretace výsledků						
Návrhy a doporučení						

4.2 Realizační fáze

V realizační fázi je diskutován způsob shromažďování dat, způsob zpracování a analýza dat a složení výběrového souboru.

4.2.1 Sběr dat

Sběr dat probíhal v obci Vendryně. Dotazování probíhalo od 21. 2. 2019 do 15. 3. 2019. V prvních dnech zahájení dotazování byly dotazníky rozposlány do 250 vybraných domácností. Tyto domácnosti byly vybrány na základě kvótního výběru, lpělo se na zastoupení všech částí Vendryně. Dotazníky byly distribuovány jako příloha k místním novinám, které se jmenují „Vendryňské noviny“ a jsou vždy doručovány do všech domácností na území obce Vendryně. Dotazování byli požádáni o odevzdání dotazníků v místní knihovně. Dotazníků bylo celkem vysbíráno od 184 respondentů, což je v procentním vyjádření 73,6 % odevzdaných dotazníků z celkového počtu rozposlaných dotazníků. Žádný dotazník nemusel být vyřazen, všechny byly kompletně vyplněny.

4.2.2 Způsob zpracování a analýza dat

V první řadě bylo potřeba převést tištěné dotazníky do elektronické podoby. Pro zpracování dat byl použit MS Excel 2016. Vytvořená datová matice byla poté převedena do programu IBM SPSS Statistics 25.0, kde bylo potřeba provést několik dalších úprav, aby se data dále lépe zpracovávala.

Veškeré analýzy byly provedeny v programu IBM SPSS Statistics 25.0. V tomto programu byly vygenerovány také tabulky a grafy, následně ale byly převedeny do MS Excel, kde byly upravovány do podoby, ve které byly převedeny do MS Word 2016.

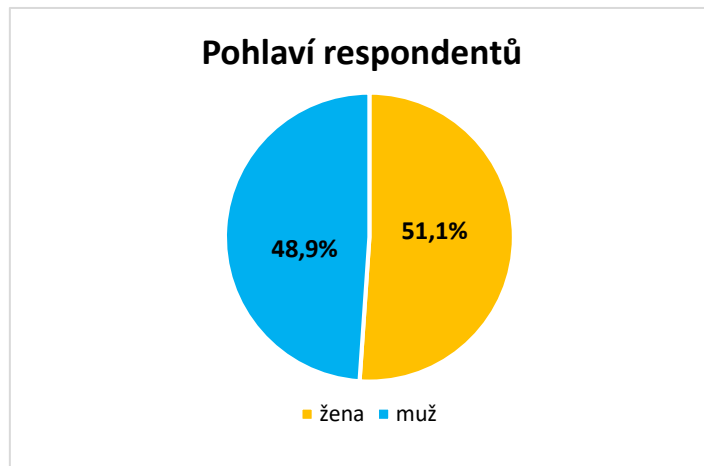
Pomocí programu IBM SPSS Statistics 25.0 byla provedena, kromě ostatních analýz, také faktorová a shluková analýza, která rozdělila respondenty do určitých skupin. Díky tomuto se dala provést typologie respondentů.

4.2.3 Složení výběrového souboru

Výzkumu se zúčastnilo celkem 184 respondentů. Identifikační otázky se týkaly pohlaví, věku, statusu, velikosti domácnosti a části obce, ve které respondenti bydlí.

Struktura výběrového souboru podle pohlaví

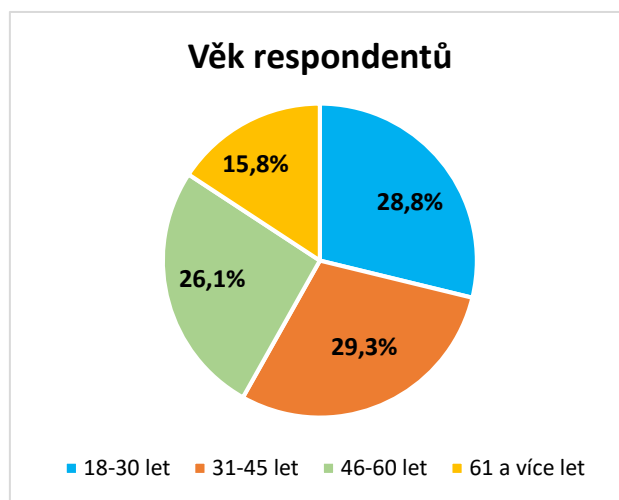
Na obrázku 4.1 lze vidět, že dotazník z celkového počtu 184 respondentů, vyplnilo 51,1 % žen a 48,9 % mužů. I přesto, že dotazování probíhalo nepravděpodobnostním způsobem, rozdíl podle pohlaví je minimální, celkem 94 žen a 90 mužů.

Obrázek 4.1 – Struktura výběrového souboru podle pohlaví

Struktura výběrového souboru podle věku

Respondenti byli rozděleni do čtyř věkových skupin. Skupiny byly zastoupeny přibližně stejně velkým počtem respondentů, nejméně obsažena ale byla kategorie 61 a více let a to 29 respondenty (15,8 %). Naopak nejvíce zastoupena byla věková kategorie 31-45 let (54 respondenty), v procentuálním vyjádření 29,3 %. Věková kategorie 18-30 let byla zastoupena 28,8 %, což je 53 občany. A v kategorii 46-60 let vyplnilo dotazník 48 respondentů (26,1 %). Z obrázku 4.2 vyplývá, že téma odpadového hospodářství zajímá všechny občany, bez rozdílu věkové kategorie.

Obrázek 4.2 – Struktura výběrového souboru podle věku

Struktura výběrového souboru podle místa bydliště

Obec Vendryně nemá ulice a vytvořené jsou pouze některé části obce. Pro účely výzkumu byla obec Vendryně rozdělena na 9 oblastí, jelikož jednou ze stanovených podmínek bylo získat odpovědi ze všech částí obce Vendryně. V tabulce 4.2 je zobrazeno, kolik občanů a z jaké části se výzkumu zúčastnilo. Největší zastoupení bylo ze Záolší (34 respondentů) a Černovského (31 respondentů), což není překvapující, jelikož tyto oblasti jsou největší. Nejméně dotazníků vyplnili občané z oblasti Od kříže směr OÚ a Czytelnia (11 respondentů). Tato část ale není až tak obydlená, vyskytuje se zde méně domů. Na základě těchto výsledků lze podmínku „získání dotazníků ze všech částí obce Vendryně“ považovat za splněnou.

Tabulka 4.2 – Struktura výběrového souboru podle místa bydliště

Část obce	Počet	Procenta
Záolší	34	18,5 %
Černovské	31	16,8 %
Poblíž Vápenka	16	8,7 %
Poblíž Konečná	18	9,8 %
Poblíž Czytelnia	21	11,4 %
Rybořovice	15	8,2 %
Bystřické Zadky	19	10,3 %
Od kříže směr kravín a výš	19	10,3 %
Od kříže směr OÚ a Czytelnia	11	6,0 %
Celkem	184	100 %

Struktura výběrového souboru podle velikosti domácnosti respondentů

Poslední identifikační otázka se týkala velikosti domácnosti respondenta. Respondenti odpověděli nejméně 1 člen rodiny (4 respondenti), a nejvíce 8 členů rodiny (1 respondent). Nejčastěji občané odpovídali, že jejich domácnost má 4 členy (65 respondentů).

Tabulka 4.3 – Struktura výběrového souboru podle velikosti domácnosti respondentů

Velikost domácnosti	Počet	Procenta
1	4	2,2 %
2	35	19,0 %
3	23	12,5 %
4	65	35,3 %
5	36	19,6 %
6-8	21	11,4 %
Celkem	184	100 %

5 Analýza výsledků výzkumu

V první části této kapitoly jsou popsány výsledky z dotazníku týkající se přímo odpadového hospodářství v obci Vendryně. V druhé části jsou pak rozebrány postojové otázky týkající se ochrany životního prostředí obecně, otázka č. 6 v dotazníku (dotazník je přiložen v příloze). Následně je dle výsledků provedena typologie respondentů na základě podobnosti k jednotlivým tvrzením.

5.1 Analýza chování respondentů na trhu odpadů

Hlavním cílem dotazníku byly zjistit postoje k odpadovému hospodářství v obci, tudíž otázky se týkaly postojů k třídění odpadu, bioodpadu nebo znalosti respondenta, jak odpadové hospodářství v obci funguje.

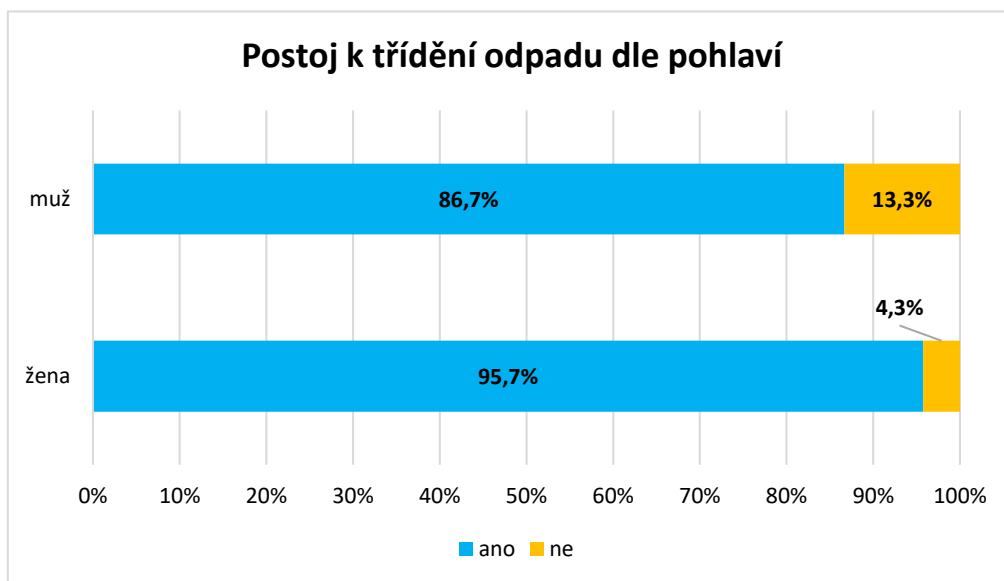
5.1.1 Postoje k třídění odpadu

Respondentů bylo dotazováno, zda třídí odpad. Na tuto otázku, jak lze vidět na obrázku 5.1, odpovědělo 91,3 %, že odpad třídí (168 respondentů), 8,7 % občanů odpovědělo, že odpad netřídí. Představuje to celkem 16 z dotazovaných respondentů.

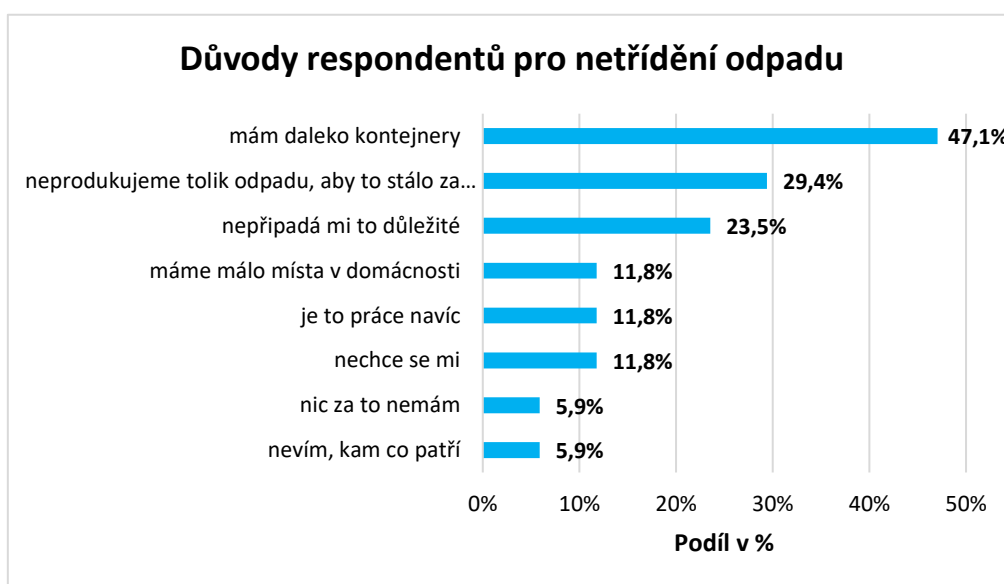
Obrázek 5.1 – Postoj k třídění odpadu

Srovná-li se postoj ke třídění odpadu podle pohlaví, obrázek 5.2 ukazuje, že 95,7 % žen třídí odpad, což je jen o 9 % více než muži. Tento fakt se dá považovat za velmi pozitivní, jelikož ženám ani mužům není třídění odpadu lhostejné.

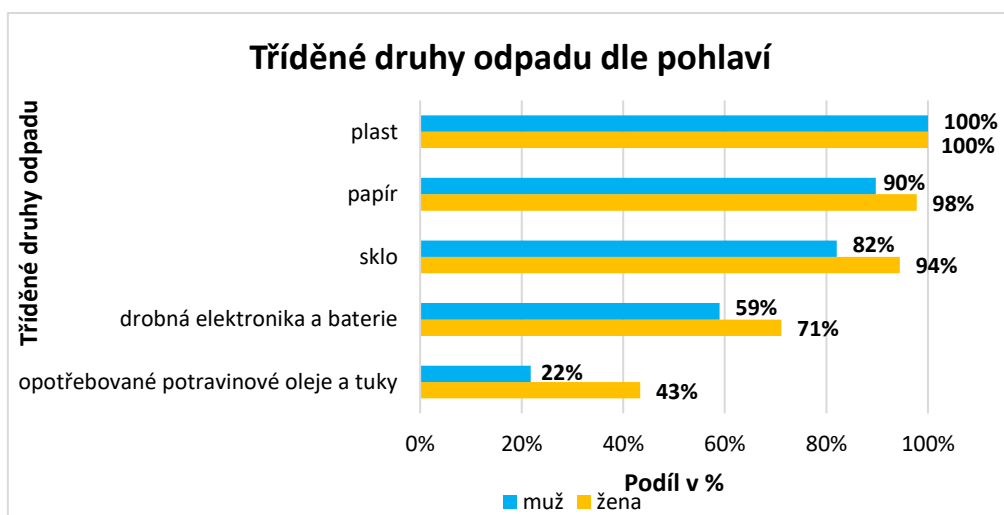
Obrázek 5.2 - Postoj k třídění odpadu dle pohlaví respondentů

V obrázku 5.3 lze vidět důvody respondentů netřídící odpad. Respondenti mohli zvolit více odpovědí (až 8). Celkem 8 z nich, v procentuálním vyjádření 47,1 % uvedlo, že netřídí odpad, protože má daleko kontejner od svého bydliště. Tito občané bydlí v oblasti Záošší a od kříže směr kravín a výš (tabulka 3 je přiložena v příloze č. 4). Důležité je se zde zaměřit na občany, kterým třídění odpadu nepřipadá důležité. Takto odpovědělo 23,5 % respondentů.

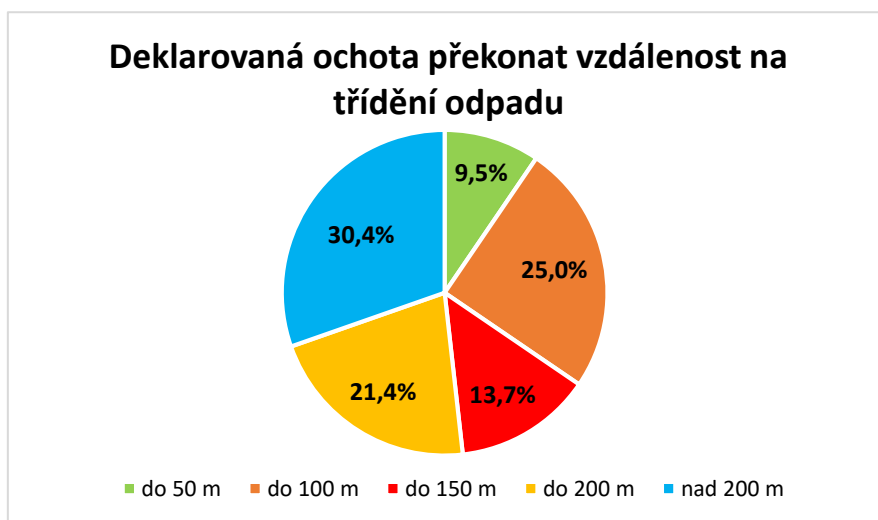
Obrázek 5.3 - Důvody respondentů pro netřídění odpadu

Jedna z dalších otázek, na které byli respondenti dotazováni, se týkala tříděných druhů odpadu. Respondenti zde mohli vybrat jednu až pět odpovědí. Otázka byla srovnána dle pohlaví. Obrázek 5.4 ukazuje, že všech 168 respondentů třídí plasty, nehmledě na pohlaví respondenta. U všech zmíněných druhů více třídí ženy než muži, tudíž je důležité se soustředit na zlepšení třídění odpadu u mužů. Negativní výsledky jsou vidět pouze u opotřebovaných potravinových olejů a tuků, které třídí pouze 22 % mužů a 43 % žen. Možnost třídění olejů a tuků by se měla více komunikovat mezi občany.

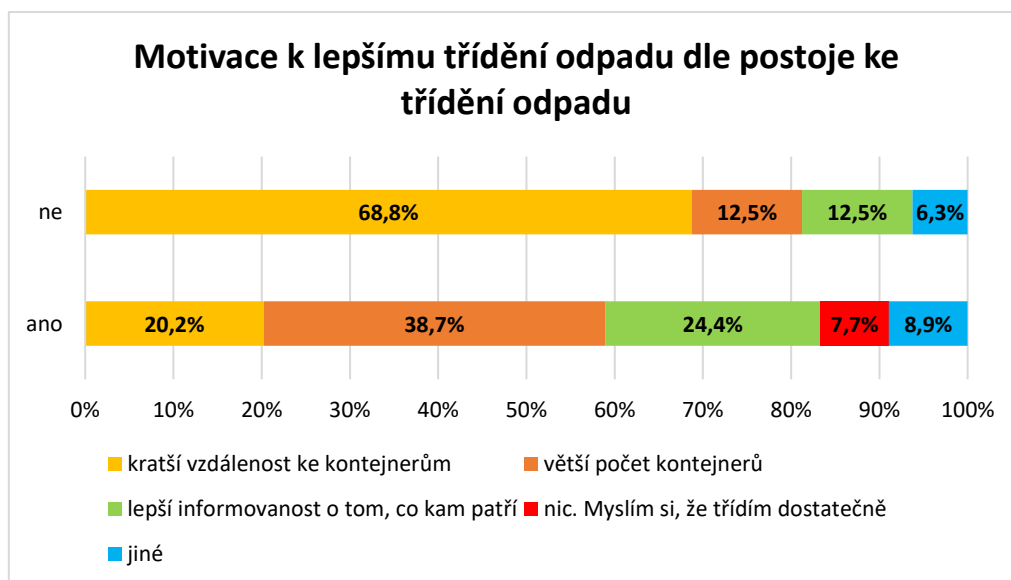
Obrázek 5.4 - Tříděné druhy odpadu dle pohlaví respondentů

Obrázek 5.5 zobrazuje odpovědi na otázku „Do jaké vzdálenosti jste ochotni nosit vytríděný odpad?“. Na tuto otázku neodpovídalo 16 respondentů, kteří u první otázky odpověděli, že odpad netřídí. Více než čtvrtina respondentů z celkového počtu 168 označila, že jsou ochotni ho vynášet na vzdálenost delší než 200 metrů.

Obrázek 5.5 – Deklarovaná ochota překonat vzdálenost na třídění odpadu

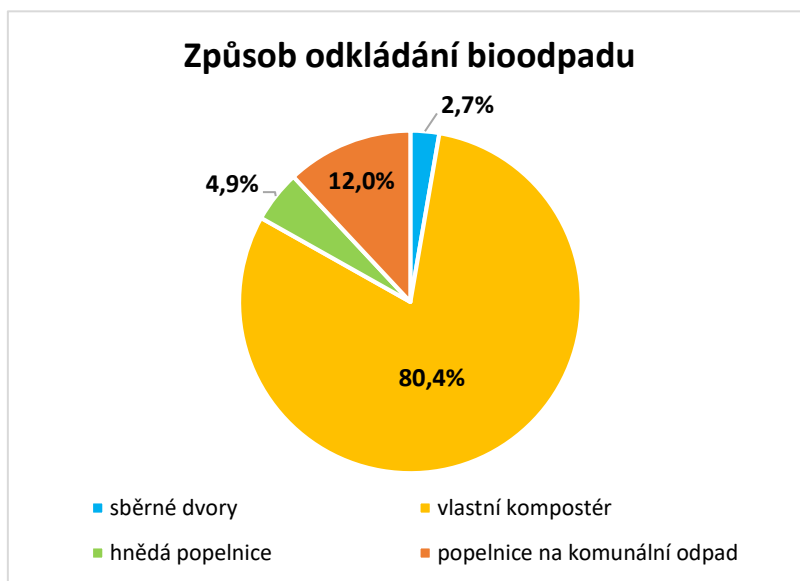
Respondenti byli dále dotazováni na jejich motivaci k lepšímu třídění odpadu. Na tuto otázku už odpovídalo všech 184 respondentů. Měli zde na výběr ze třech odpovědí a také mohli doplnit nějakou svoji odpověď. Ve srovnání s postojem ke třídění odpadu lze jasně vidět v obrázku 5.6, že 68,8 % respondentů, kteří odpad netřídí, by motivovala k lepšímu třídění odpadu kratší vzdálenost ke kontejnerům. Je zde pozitivní, že 12,5 % by lépe třídilo, nebo by začalo třídít, kdyby byli více informováni o tom, kam jednotlivé druhy odpadu patří. Vyplyvá z toho, že tito lidé by rádi třídili, ale chybí jim informace. Co se týče respondentů, kteří odpad třídí, požadují hlavně větší počet kontejnerů (38,7 %). Přibyla zde také odpověď, kterou respondenti sami uváděli, a to že si myslí, že třídí dostatečně. Tedy není nic, co by je mělo motivovat ještě k lepšímu třídění odpadu (7,7 %). Stojí za zmínku, že mezi odpověďmi „jiné“, kterou vybrali jak respondenti, kteří třídí i ti co netřídí, se vícekrát opakovala ještě finanční motivace (sleva na poplatku za odpadky).

Obrázek 5.6 - Motivace k lepšímu třídění odpadu dle postoje ke třídění odpadu

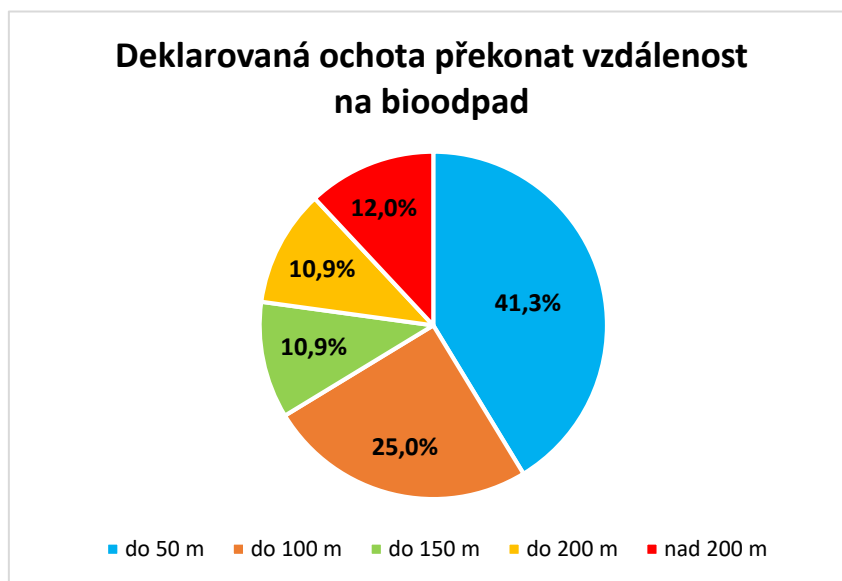
5.1.2 Postoje k třídění bioodpadu

Další oblastí je postoj k třídění bioodpadu. Jak lze vidět v grafu (obrázek 5.7), největší procento občanů má svůj vlastní kompostér (80,4 % respondentů). Tato odpověď pravděpodobně převládá z toho důvodu, že jak již bylo zmíněno ve 3. kapitole, bylo možné si na obci o vlastní kompostér požádat. Podle statistiky ve 3. kapitole také vyšlo najevo, že v obci Vendryně se nacházejí hlavně rodinné domy, tudíž většina z nich má zahradu a možnosti vlastního kompostéru. Celkem 12 %, což představuje 22 občanů, vyhazují bioodpad do popelnic na komunální odpad, což znamená, že ho netřídí. A jen zanedbatelné procento vyváží bioodpad do sběrných dvorů a vhází do hnědých popelnic.

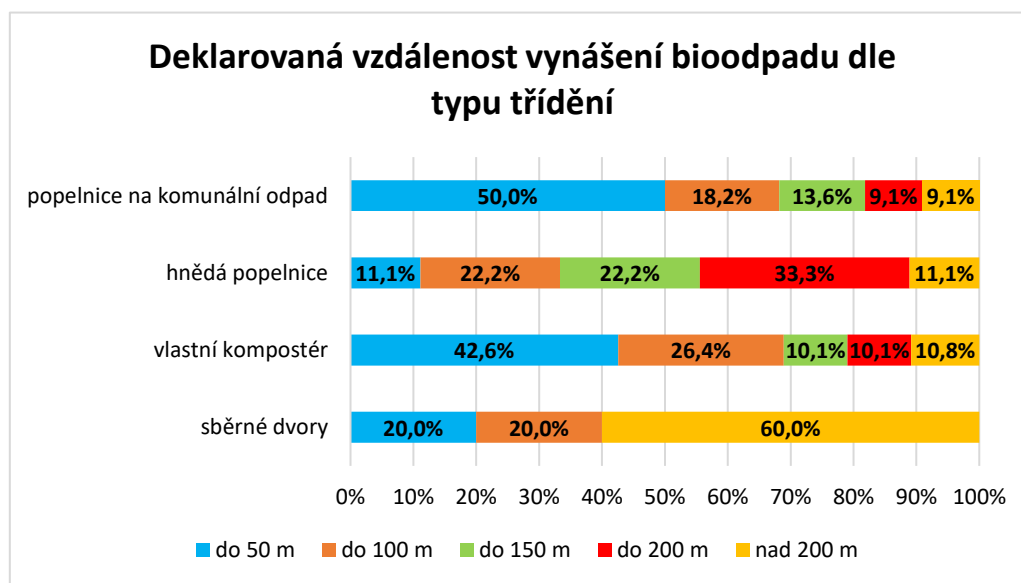
Obrázek 5.7 – Způsob odkládání bioodpadu

Výzkum dále ukázal, do jaké vzdálenosti jsou občané ochotni nosit bioodpad. Procentuální rozdělení je znázorněno v následujícím obrázku 5.8. Z výzkumu bylo zjištěno, že občané Vendryně nechtějí odnášet bioodpad příliš daleko od svého domu, oproti vytrřiděného odpadu, kde více jak 30 % občanům nevadí ho vynášet do vzdálenosti více jak 200 metrů (obrázek 5.5 výše). Zde je to přesně naopak. Celkem 41,3 % respondentů je ochotno nosit bioodpad pouze do 50 metrů. Celkem čtvrtina respondentů je ochotna vynášet bioodpad do 100 metrů od svého domu, 10,9 % respondentů do 150 metrů a do 200 m a 12 % nad 200 metrů.

Obrázek 5.8 – Deklarovaná ochota překonat vzdálenost na bioodpad

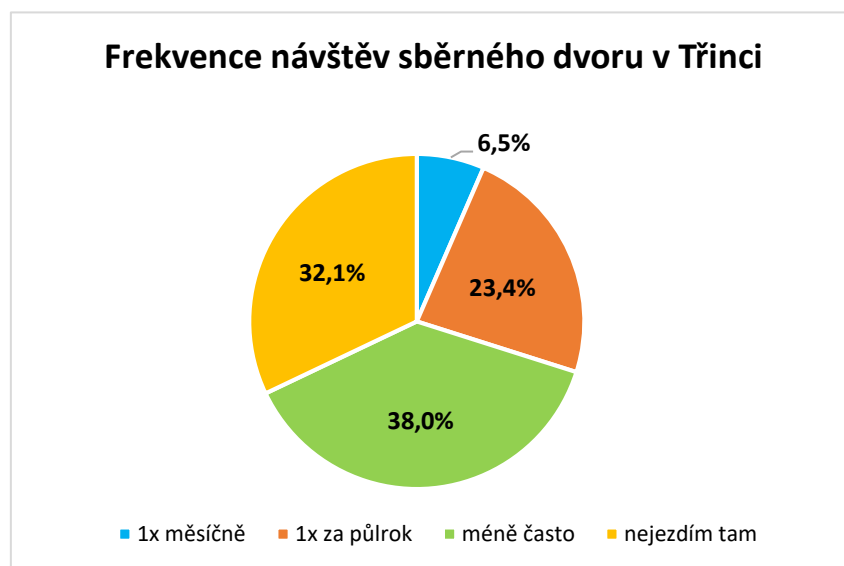
Zajímavým zde může být porovnání vzdáleností, do které jsou respondenti ochotni vynášet svůj bioodpad dle typu místa, kde končí jejich bioodpad (obrázek 5.9). Není překvapující, že skoro polovina občanů, kteří mají vlastní kompostér, zaznačili, že odpad jsou ochotni vynášet jenom do 50 metrů. Také se dalo očekávat, že většina respondentů vozící bioodpad do sběrných dvorů bude ochotna dojíždět více než 200 metrů. Naleznou se zde ale také lidé, kteří i přesto, že bioodpad vyvázejí do sběrných dvorů, jsou ho ochotni nosit pouze do 50 metrů nebo 100 metrů. Tito občané by jistě uvítali vlastní kompostér.

Obrázek 5.9 – Deklarovaná vzdálenost vynášení bioodpadu dle typu třídění

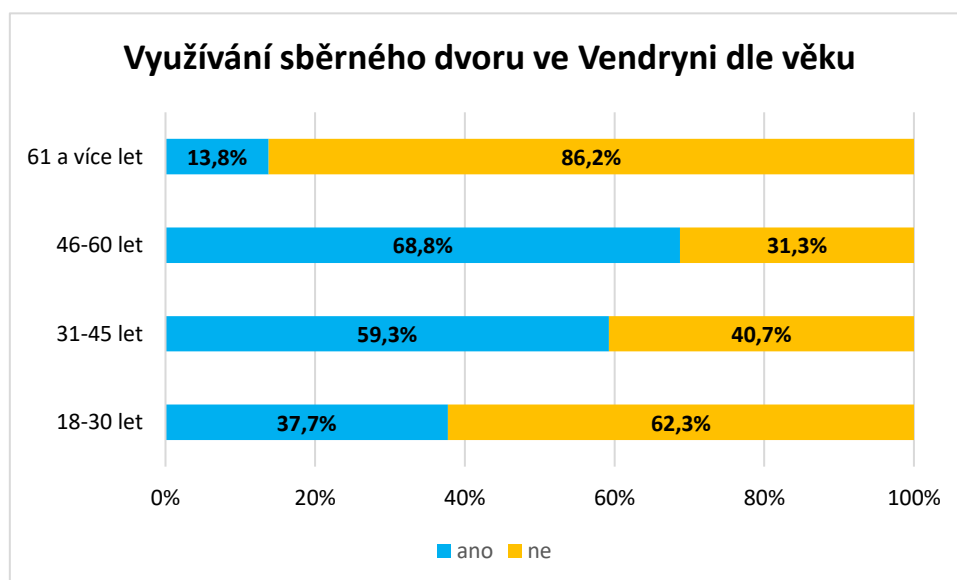
5.1.3 Návštěvy sběrných dvorů

Občanům Vendryně jsou k dispozici hned dva sběrné dvory. Jeden novější je ve Vendryni a druhý ve vedlejší městě Třinec. Respondenti u otázky, jak často navštěvují sběrný dvůr v Třinci, nejčastěji uváděli, že méně často než 1x za půlrok (38 % z dotazovaných respondentů). Ovšem jen o malé procento jezdí respondenti do sběrného dvora 1x za půlrok. Skoro čtvrtina respondentů ale do sběrného dvora v Třinci nejezdí vůbec a 6,5 % označilo, že tam jezdí 1x měsíčně. Možnost každý týden nevybral žádný z respondentů (obrázek 5.10).

Obrázek 5.10 - Frekvence návštěvy sběrného dvoru v Třinci

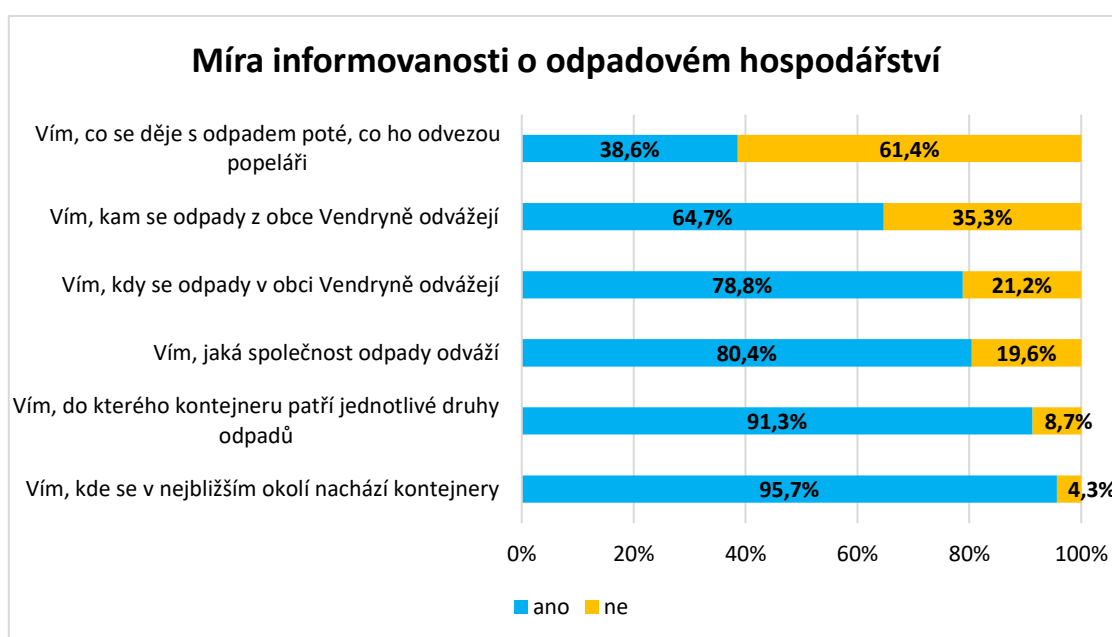
Jak již bylo výše zmíněno, druhý sběrný dvůr se nachází přímo v obci Vendryně. Odpovědi na otázku, zda tento sběrný dvůr občané využívají ve srovnání podle věku, jsou zobrazeny na obrázku 5.11. Nejvíce je sběrný dvůr využíván občany ve věku 46-60 let (68,8 % respondentů), naopak nejméně ho navštěvují občané nejvyšší věkové kategorie, celkem pouze 13,8 % občanů.

Obrázek 5.11 - Využívání sběrného dvoru ve Vendryni dle věku

5.1.4 Míra informovanosti o komunálním odpadu v obci

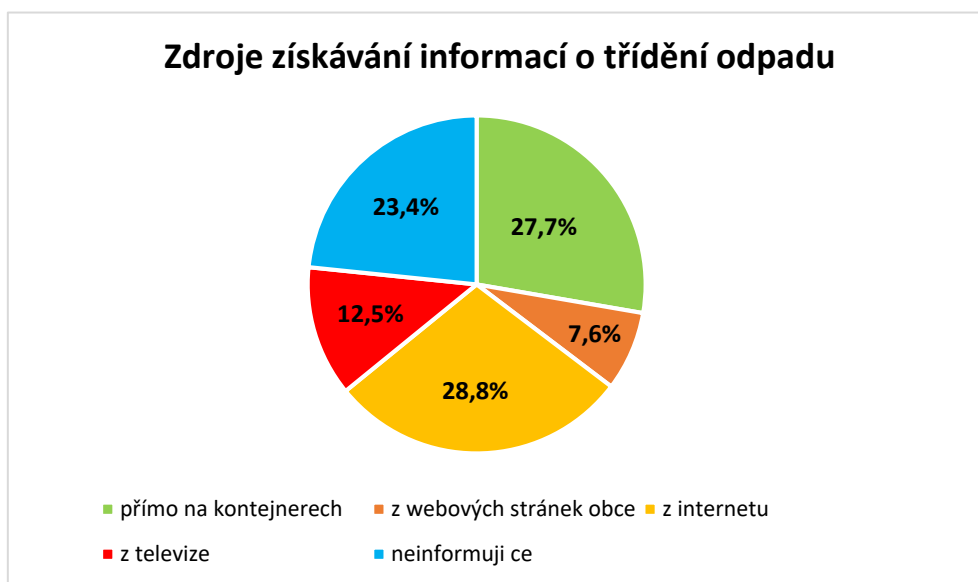
V níže zobrazeném obrázku 5.12 je seskupeno 6 tvrzení, na které respondenti odpovídali, zda s nimi souhlasí či nikoliv. Tyto tvrzení se týkají odpadového hospodářství přímo ve Vendryni, jak jsou občané informováni například o odvozech odpadů nebo společnosti, která ho odváží. U pěti tvrzení lze vidět pozitivní výsledek. Nejvíce jsou lidé informováni o nejbližších kontejnerech v jejich okolí a také vědí, kam patří, který druh. Více než třičtvrtě respondentů ví, která společnost odpady odváží a také, ve který den jsou odváženy. Pouze tvrzení dotazující se na informaci, zda občané vědí, co se děje s odpadem poté, co ho odvezou popeláři, dopadlo negativně. U tohoto tvrzení to ví pouze necelých 40 %, zbylých 61,4 % tuto informaci neví.

Obrázek 5.12 – Míra informovanosti o odpadovém hospodářství

Je velmi důležité také zjistit, jak jsou občané spokojeni. Pro výsledky tohoto výzkumu bylo zjišťováno, jak jsou spokojeni s množstvím kontejnerů umístěných po obci Vendryně. Občané hodnotili na pětibodové škále, kde 1 - velmi spokojen, 5 – velmi nespokojen. V průměrné hodnotě vyšla spokojenost na 2,46. Pro lepší přehlednost byla tato průměrná hodnota převedena na procenta stejným vzorcem, jako u podkapitoly 5.2, kde jsou interpretovány výsledky z obecných postojových otázek. Jak lze vidět v tabulce 12, která je přiložena v příloze č. 3, občané míru spokojenosti hodnotí na 63,6 %, což se dá považovat ještě za pozitivní výsledek, ale je zde prostor ke zlepšení.

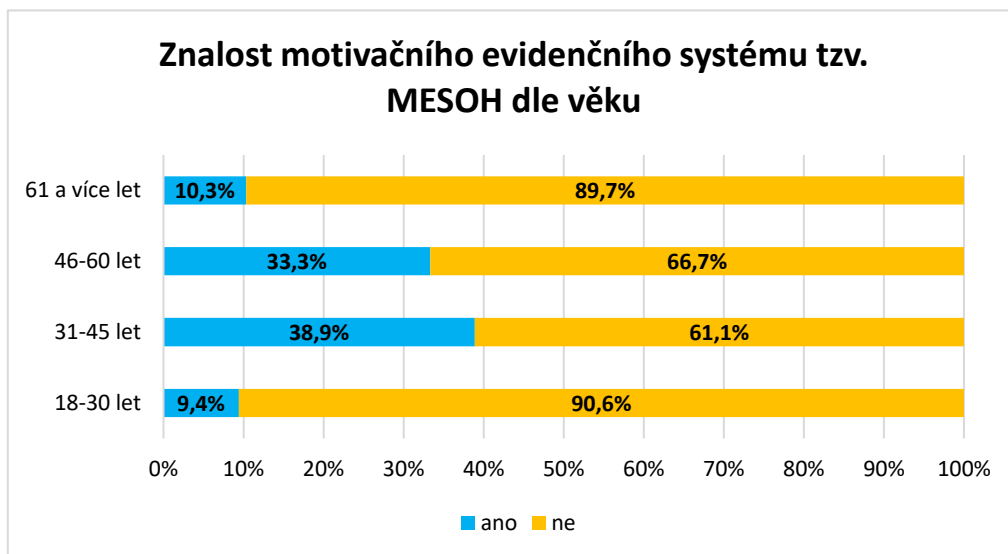
Jedna z dalších otázek, na kterou byli respondenti dotazováni, se týkala zdrojů získávání informací o tom, jak se správně třídí odpad. Zobrazeno je to na obrázku 5.13 níže. Největší procento respondentů (28,8 %) získává informace z internetu a poté přímo na kontejnerech (27,7 %). Bohužel, velké procento respondentů se neinformuje vůbec, skoro čtvrtina z nich. Tito občané buď přesně vědí, co kam patří, nebo je to nezajímá. Menší procento respondentů (12,5 %) se informuje z televize a jen 7,6 % na webových stránkách obce.

Obrázek 5.13 – Zdroje získávání informací o třídění odpadu

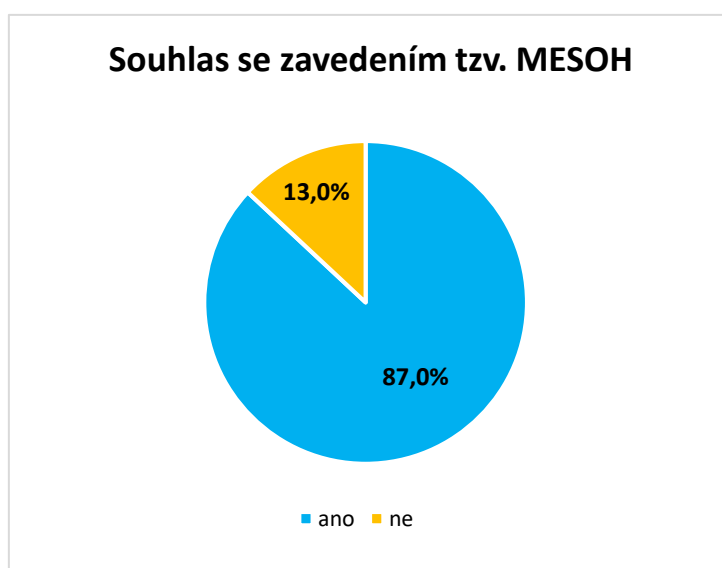
5.1.5 Motivační evidenční systém tzv. MESOH

Jak již bylo zmíněno ve 3. kapitole, vedení obce uvažuje o zavedení motivačního evidenčního systému odpadového hospodářství tzv. MESOH ve Vendryni, a proto bylo důležité se zeptat, jaký mají názor občané na tento systém. Výzkum ukázal, že přesto, že se o tzv. MESOH psalo i ve Vendryňských novinách, které putují do každé domácnosti, mnoho občanů neví, co tento systém znamená. Nejvíce jsou informovaní respondenti ve věku 31-45 let (38,9 %) a poté občané ve věku 46-60 let, v procentuálním vyjádření 33,3 %. Zde je otázka, kolik procent občanů Vendryně čte celé Vendryňské noviny, a kolik z nich je pouze prolistuje. Celkem 90,6 % respondentů spadajících do nejmladší věkové kategorie neví, co motivační evidenční systém znamená.

Obrázek 5.14 - Znalost motivačního evidenčního systému tzv. MESOH dle věku

Ke znalosti motivačního evidenčního systému odpadového hospodářství se vztahovala následující otázka. Týkala se toho, zda by občané uvítali zavedení tohoto systému. Na tuto otázku odpovídali pouze respondenti, kteří v předchozí otázce odpověděli, že systém MESOH znají, 46 respondentů tvořilo základ 100 %. Pozitivní je, že 87 % respondentů na tuto otázku odpovědělo, že by tento systém uvítali, lze vidět na obrázku 5.15. Tuto část představovalo 40 respondentů. Dalších 6 respondentů odpovědělo, že by tento systém nechtěli (13 %). Nelichotivé ovšem zde je, že pouze 46 respondentů zná systém, proto je důležité tuto informaci mezi občany obce Vendryně rozšířit.

Obrázek 5.15 - Dotaz na zavedení systému MESOH

5.2 Analýza postojů k odpadovému hospodářství

Pro zjištění postojů k odpadovému hospodářství v obci bylo vytvořeno 9 tvrzení. Respondenti na tyto tvrzení odpovídali na pětibodové škále, které vyjadřovali, do jaké míry respondenti s daným tvrzením souhlasí, 1 – zcela souhlasím, 5 – zcela nesouhlasím. Pro lepší přehlednost byly zjištěné průměrné hodnoty jednotlivých tvrzení přepočteny na procenta výpočtem míry shody s tvrzením pomocí následujícího vztahu (5.1):

$$MS = [(5 - n) \div (5 - 1)] \times 100 \quad (5.1)$$

kde MS...míra shody s tvrzením

n...průměrná hodnota

V tabulce 5.1 jsou uvedena všechna tvrzení i s průměrnými hodnotami, jak na ně respondenti odpověděli.

Tabulka 5.1 - Postoje spotřebitelů u jednotlivých tvrzení

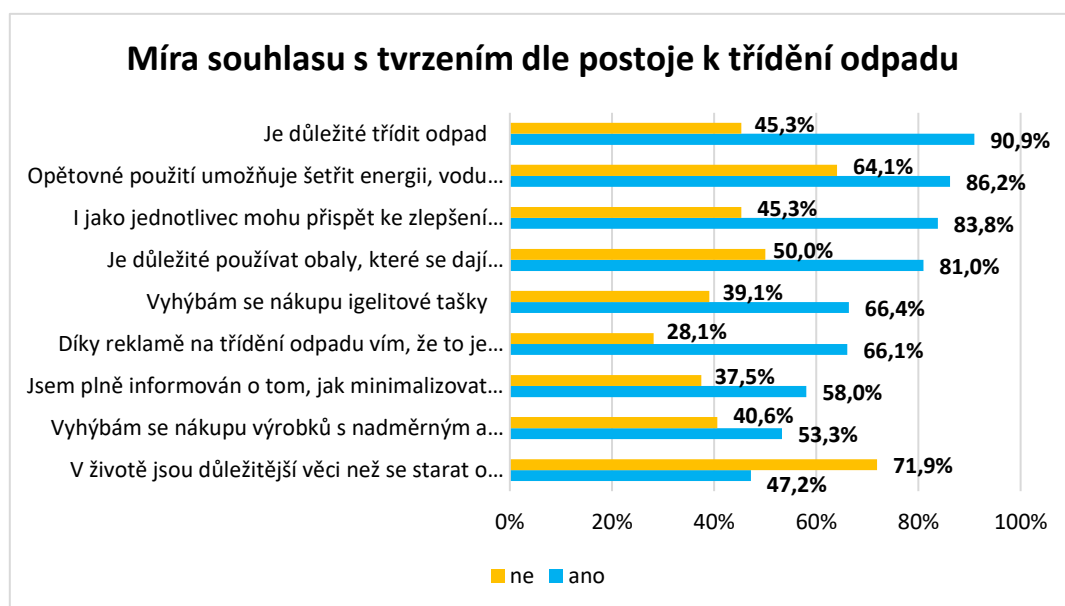
Tvrzení	Průměrná hodnota
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	52,2 %
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	64,0 %
Je důležité třídit odpad	87,0 %
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	78,3 %
I jako jednatel mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	80,4 %
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	84,2 %
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	56,3 %
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	62,8 %
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	49,3 %

Pozitivní je, že respondenti pokládají za **důležité třídit odpad** (míra shody s tvrzením 87 %), přičemž nejvíce si to myslí lidé ve věku 18-30 let (93,4 %), dle sociálního statusu hlavně zaměstnaní (91,6 %) a ženy (92,8 %). Naopak nejméně důležité je třídění odpadu pro nejvyšší věkovou kategorii (61 a více let), s mírou shody s tvrzením 60,3 %, viz tabulky 5.2 a 5.3 níže a tabulka 4 v příloze č. 5. U tabulek je přiložena také významnost jednotlivých srovnání. Označené hodnoty jsou $\text{sig} > 0,05$, což znamená, že rozdíly nejsou statisticky signifikantní.

Tabulka 5.2 - Tvrzení podle věkové struktury

Tvrzení	Věk				Významnost
	18-30 let	31-45 let	46-60 let	61 a více let	
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	45,8 %	58,8 %	57,3 %	43,1 %	0,016
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	69,8 %	65,3 %	66,1 %	47,4 %	0,032
Je důležité třídit odpad	93,4 %	92,1 %	90,1 %	60,3 %	0,000
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	81,6 %	82,9 %	81,8 %	57,8 %	0,000
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	84,9 %	87,5 %	83,3 %	54,3 %	0,000
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	88,7 %	84,7 %	88,5 %	68,1 %	0,000
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	60,4 %	57,9 %	60,9 %	37,9 %	0,001
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	62,7 %	68,1 %	71,4 %	38,8 %	0,000
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	52,4 %	44,9 %	47,9 %	54,3 %	0,493

Respondenti tvrzení „v životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí“ přiřadili míru shody s tvrzením 49,3 %, což taktéž ukazuje na fakt, že pro větší polovinu respondentů je ochrana životního prostředí důležitá. Pro občany, kteří odpad netřídí, životní prostředí nepřipadá důležité a v průměru to odpovídalo souhlasu na 71,9 %, což se dalo očekávat, že u těchto respondentů bude procento vyšší. Naopak toto téma je velmi důležité pro občany z oblasti od kříže směr OÚ a Czytelnia (míra souhlasu s tvrzením 38,6 %), viz obrázek 5.16 níže a příloha č. 5 tabulka 3.

Obrázek 5.16 - Míra souhlasu s tvrzením dle postoje k třídění odpadu

Z výzkumu bylo dále také možné zjistit, že občané, kteří bydlí poblíž Czytelnia, považují za **důležité používat obaly, které se dají recyklovat**. Naopak nejhorší hodnocení, které činí souhlas na 60,9 %, tomuto tvrzení přikládají občané z oblasti poblíž Vápenky, viz příloha č. 5 tabulka 3.

S tvrzením „**i jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí**“ více souhlasily ženy (86,2 %). Z tohoto důvodu pravděpodobně ženy považují i samotné třídění odpadu za velmi důležité. Je tedy zřejmé, že pokud občané budou věřit tomu, že i jako jednotlivci mohou ke zlepšení životního prostředí přispět, začne třídít odpad mnoho dalších lidí, viz tabulka 5.3 níže.

Tabulka 5.3 – Míra souhlasu s tvrzením dle pohlaví

Tvrzení	Pohlaví		Významnost
	žena	muž	
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	55,3 %	48,9 %	0,124
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	70,5 %	57,2 %	0,008
Je důležité třídít odpad	92,8 %	80,8 %	0,001
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	80,9 %	75,6 %	0,184
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	86,2 %	74,4 %	0,002
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	87,2 %	81,1 %	0,048
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	59,3 %	53,1 %	0,123
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	68,4 %	56,9 %	0,017
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	45,7 %	53,1 %	0,112

Respondenti souhlasili, že opravdu **opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje** (84,2 %). Lidé, kteří odpad třídí volili míru souhlasu na 86,2 %. Nejvíce s tímto tvrzením souhlasili studenti (88,6 %) a hned poté zaměstnaní občané (87,6 %), viz obrázek 5.16 výše a příloha č. 5 tabulka 4.

Výsledky taktéž ale ukazují, že osobně nic více pro životní prostředí respondenti nedělají, jelikož se příliš nesnaží **vyhýbat nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem**, respondenti souhlasili pouze na 52,2 % s tímto tvrzením. Nejméně důležité je to pro důchodce (40,5 %), u kterých je obecně známo, že je pro ně nejdůležitější cena u výrobků. Usuzovat se dá z toho tedy, že se nezaobírají otázkou, zda výrobek nemá nadměrný obal. Dle věkové skupiny se nejméně vyhýbají nákupu těchto výrobků občané ve věku 61 a více let

(43,1 %), naopak důležité je to pro občany ve věku 31-45 let, viz tabulka 5.2 výše a příloha č. 5 tabulka 4.

Další ukázkou toho, že se lidé hlouběji o ochranu životního prostředí nezajímají je výsledná míra souhlasu s tvrzením „**vyhýbám se nákupu igelitových tašek**“, která vyšla 64 %. Podívá-li se na to z hlediska pohlaví, ženy se nákupu igelitových tašek vyhýbají více (70,5 %) než muži, s mírou souhlasu 57,2 %, viz tabulka 5.3 výše.

Souviset s nedostačujícím hlubším zájmem o ochranu životního prostředí v podobě vyhýbání se nákupu igelitových tašek a výrobků s nadměrným a zbytečným obalem může **informovanost o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu**. Tomuto tvrzení respondenti přiřadili průměrně 56,3 %, což není úplně optimální. Nejméně informovaná je nejstarší věková skupina (37,9 %), což může být způsobeno tím, že v dnešní době je mnoho informací jen na internetu, který starší generace mít nemusí nebo jej neumí používat. S tímto také souvisí to, že dle sociálního statusu nejméně s tímto tvrzením souhlasili důchodci (45 %). Po rozdělení na ženy a muže výsledky taktéž nejsou moc přívětivé, ani jedno pohlaví není plně informováno, jak tvorbu odpadu minimalizovat, ženy přisuzují v procentuálním vyjádření 59,3 % a muži 53,1 %. Informovanost o minimalizaci tvorby odpadu může být také jeden z důvodů, proč lidé odpad netřídí vůbec. Respondentům, kteří v dotazníku na otázku, zda odpad třídí, odpověděli záporně, tato informovanost pravděpodobně chybí, souhlasili s tímto tvrzením pouze na 37,5 %. Pokud by se teda informovanost mezi lidmi zvýšila, mohlo by to vést k celkovému nárůstu lidí, kteří třídí odpad, viz obrázek 5.16 a tabulka 5.2 a 5.3 výše a příloha č. 5 tabulka 4.

U tvrzení, **zda díky reklamě považují třídění za správnou věc**, respondenti souhlasili na úrovni 62,8 %. Nejvíce s tímto tvrzením souhlasili občané žijící v domácnosti 6-8 osob, v průměru na 83,3 %. Naopak lidé, kteří bydlí sami nebo ve dvou s tímto tvrzením nesouhlasí (míra shody s tvrzením 38,6 %), viz příloha č. 5 tabulka 6.

5.2.1 Faktorová analýza

Pro redukci faktorů obsažených v předložených tvrzeních byla použita metoda faktorové analýzy, a to Hlavních komponent s rotací Varimax. Počet faktorů byl určen dle $\text{Eigenvalues} > 1$. Musely být splněny dvě podmínky, aby tato analýza mohla být použita. První podmínka $\text{KMO} > 0,5$ je splněna, což znamená, že je vhodné využít faktorovou analýzu.

Hodnota 0,845 vyjadřuje, že je to velmi dobrý model, jelikož je blízko hodnoty 1. Zároveň musela být splněna i druhá podmínka Sig. <0,05, tato podmínka je také splněna.

Tabulka 5.4 - KMO and Bartlett's Test

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0,845
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	689,221
	df	36
	Sig.	0,000

Na základě faktorové analýzy byly tvrzení rozděleny do dvou rotovaných faktorů, které lze vidět v tabulce 5.5. Faktor číslo 1 byl pojmenován **Třídění a recyklace** a faktor číslo 2 byl pojmenován **Nákup a preference**.

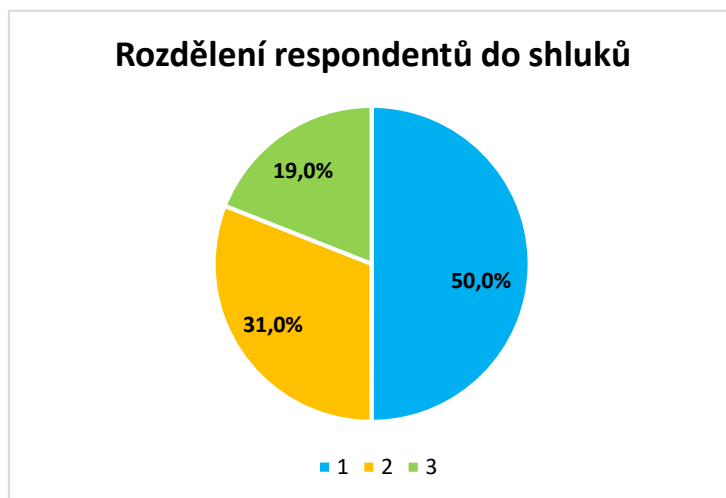
Tabulka 5.5 - Rozdělení tvrzení na základě faktorové analýzy

Tvrzení	Faktory	
	1	2
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	0,834	
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	0,810	0,255
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	0,742	0,378
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	0,734	
Je důležité třídit odpad	0,709	0,336
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	0,696	
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem		0,835
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	0,209	0,783
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	-0,222	-0,536

5.2.2 Shluková analýza

Shluková analýza byla provedena na základě nově vytvořených dvou faktorů vzniklých pomocí faktorové analýzy. Díky těmto shlukům je dále možné provést typologii respondentů. Prve byl použit hierarchický způsob shlukování, u kterého byla použita Wardova metoda a intervalová míra čtvercové Euklidovské vzdálenosti. Počet shluků byl určen dle větších rozdílů koeficientů počítaný od konce výsledné tabulky. Na základě subjektivního rozhodnutí se zvažovalo mezi třemi a čtyřmi shluky. Proto byla následně použita nehierarchická metoda shlukování K-Means, u které bylo zjištěno, že rozdělení respondentů na tři shluky je nejlepší variantou. Respondenti byli do skupin rozděleni na základě jejich podobnosti. Tabulka 1 je přiložena v příloze č. 6.

Procentuální rozdělení respondentů do jednotlivých shluků lze vidět na obrázku 5.17. Největší počet respondentů spadá do prvního shluku, celkem 92 respondentů (50 %), do druhého 57 respondentů (31 %) a nejméně do třetího, 35 respondentů (19 %).

Obrázek 5.17 - Rozdělení respondentů do shluků

Charakteristika jednotlivých shluků je interpretována na základě průměrů ze všech tvrzení. Všechna tato tvrzení jsou statisticky signifikantní, tzn. Sig. <0,05, viz tabulka 4 v příloze č. 6. Níže jsou shluky pojmenovány a popsány nejvýznamnější rozdíly mezi jednotlivými shluky.

Respondenti s pozitivním vztahem k životnímu prostředí

Respondenti, kteří mají pozitivní vztah k životnímu prostředí a snaží se i pro něho něco udělat, byli zařazeni do shluku číslo jedna. V tabulce 5.6 je vidět míra souhlasu s jednotlivými tvrzeními.

Tabulka 5.6 - Míra souhlasu s jednotlivými tvrzeními

Tvrzení	Procenta	Celkové průměrné hodnoty
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	68,5 %	52,2 %
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	84,5 %	64,0 %
Je důležité třídit odpad	96,7 %	87,0 %
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	89,9 %	78,3 %
I jako jednatel mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	90,2 %	80,4 %
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	89,9 %	84,2 %
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	60,1 %	56,3 %
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	69,8 %	62,8 %
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	35,9 %	49,3 %

Tato skupina se vyznačuje tím, že kromě toho že považuje starost o životní prostředí za důležité, sami se snaží ho příliš neznečišťovat. Tento fakt vyplývá z toho, že se snaží vyhýbat nákupu igelitových tašek a také nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem, i když v menší míře. Ještě k lepší ochraně životního prostředí by jim mohla pomoci větší informovanost o minimalizaci tvorbě odpadu. Pro tuto skupinu lidí je jen málo věcí důležitějších než je starost o životní prostředí.

Ve srovnání podle pohlaví je tato skupina zastoupena více ženami (58,5 %) než muži (40,2 %). Respondenti jsou zde hlavně v rozmezí od 31 do 60 let, viz tabulky 6 a 7 v příloze č. 6.

Pasivní respondenti

Pasivní respondenti byli zařazeni do shluku číslo dvě. Míra souhlasu u jednotlivých tvrzení je zobrazena v tabulce 5.7.

Tabulka 5.7 - Míra souhlasu s jednotlivými tvrzeními

Tvrzení	Procenta	Celkové průměrné hodnoty
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	33,8 %	52,2 %
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	43,4 %	64,0 %
Je důležité třídit odpad	93,0 %	87,0 %
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	81,6 %	78,3 %
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	86,8 %	80,4 %
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	92,5 %	84,2 %
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	66,7 %	56,3 %
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	71,9 %	62,8 %
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	61,4 %	49,3 %

Tato skupina lidí se vyznačuje tím, že souhlasí s tvrzeními týkající se ochrany životního prostředí, ale nepodnikají žádné kroky k tomu, aby ji sami pomohli. Míra souhlasu s vyhýbáním se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem a nákupu igelitových tašek je velmi nízká. Pasivní uživatelé považují už většinu věcí za důležitějších než je životní prostředí. Stejně jako první skupině, chybí i této dostatečná informovanost o minimalizaci tvorbě odpadu.

Pasivními respondenty jsou spíše muži (56,1 %), přičemž žen zde je 43,9 %. Skupinu tvoří hlavně mladší generace, tedy od 18-30 let a poté také respondenti ve věku 31-45 let, viz tabulky 6 a 7 v příloze č. 6.

Respondenti s negativním vztahem k životnímu prostředí

Charakterizujícím znakem této skupiny je lhostejnost k ochraně životního prostředí. Tento fakt je ukázán u jednotlivých tvrzení v tabulce 5.8.

Tabulka 5.8 - Míra souhlasu s jednotlivými tvrzeními

Tvrzení	Procenta	Celkové průměrné hodnoty
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	39,3 %	52,2 %
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	43,6 %	64,0 %
Je důležité třídit odpad	51,4 %	87,0 %
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	42,1 %	78,3 %
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	44,3 %	80,4 %
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	55,7 %	84,2 %
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	29,3 %	56,3 %
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	29,3 %	62,8 %
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	65,0 %	49,3 %

Respondenti s negativním vztahem k životnímu prostředí se vyznačují obecně nezájmem o toto téma. Respondenti v této skupině nepovažují příliš za důležité třídit odpad. Pravděpodobně zde budou hlavně lidé, kteří odpad netřídí vůbec. Nesouhlasí ani, že jako jednotlivci mohou přispět ke zlepšení životního prostředí a považují mnoho věcí za důležitějších než je starost o životní prostředí. Nesnaží se vyhýbat nákupu recyklovaných obalů, igelitových tašek nebo nadměrných a zbytečných obalů. Třetí skupině chybí ze všech nejvíce informovanost o tom, jak se dá tvorba odpadu minimalizovat.

Skupinu tvoří hlavně muži, kteří zde tvoří 60 % respondentů, 40 % respondentů jsou ženy. Respondenty s negativním vztahem k životnímu prostředí jsou hlavně lidé ve věku 61 let a více (48,6 %). Není zde překvapením, že lidé, kteří odpad netřídí, jsou hlavně v této skupině, celkem 75 % respondentů, kteří odpad netřídí, viz tabulky 5, 6 a 7, příloha č. 6.

6 Návrhy a doporučení

V této kapitole jsou popsány návrhy a doporučení, které by mohly vést ke zlepšení postojů k odpadovému hospodářství v obci Vendryně. Doporučení jsou navržena na základě zjištěných výsledků z provedené analýzy.

Pozitivním zjištěním z výzkumu je fakt, že většina občanů v obci odpad třídí (obrázek 5.1). Bylo také ale zjištěno, že více třídí ženy, proto je důležité se zaměřit více na muže, a snažit se ovlivnit také je k lepšímu třídění (obrázek 5.2).

6.1 Množství kontejnerů

V obci je umístěno celkem 22 míst s kontejnery na komunální odpad. Na základě několika otázek v dotazníkovém šetření bylo ale zjištěno, že občané nejsou příliš spokojeni s množstvím kontejnerů v obci a na některých místech jim zřejmě chybí. Nejvíce tento nedostatek pocítili v oblasti Záolší a od kříže směr kravín a výš (tabulka 3 v příloze č. 4), proto doporučuji zde množství kontejnerů zvýšit. Zvýšení počtu míst s kontejnery by vedlo ke kratší vzdálenosti občanů ke kontejnerům. Pokud by se takto stalo, motivovalo by to více třídít nejen občany, kteří již třídí, ale také občany, kteří odpad dosud netřídili (obrázek 5.6).

Doporučením zde teda je, aby vedení obce zvážilo místa a oblasti v obci Vendryně, kde by mohlo být umístěno málo kontejnerů, a zde se se smluvními společnostmi domluvit na umístění kontejnerů dalších. To by mělo vést k většímu počtu občanů, kteří budou odpad třídít. V této otázce by také bylo vhodné provést další výzkum, kterým by vedení obce přesně zjistilo, na kterých místech kontejnery v obci Vendryně chybí.

6.2 Informovanost občanů

Z výsledků výzkumu bylo zjištěno, že občanům chybí informovanost v mnoha ohledech. V první řadě se informovanost týká třídění některých druhů odpadu. Jen malé procento jak mužů, tak žen třídí opotřebované potravinové oleje a tuky (obrázek 5.4). Tento fakt je pravděpodobně způsoben tím, že vůbec neví, že je v obci Vendryně tato možnost. Proto je zde důležité občany o tom informovat. Určitě doporučuji dát tuto informaci na webové stránky obce, i přesto, že se zde informuje jen malé procento občanů. Nejlepší způsob ovšem bude přímo zvýraznit tuto popelnici. Tato popelnice je velmi nevýrazná, člověk by si ji mohl splést s jakoukoliv jinou popelnicí na směsný odpad (celá černá, jen s malým nápisem, co do této popelnice patří). Velké množství občanů se totiž informuje přímo na kontejnerech, tudíž

pokud bude tato popelnice zvýrazněná, všimne si ji více lidí a příště až přijde vynést tříděný odpad, bude vědět, že může třídit i opotřebované potravinové oleje a tuky.

Mezi další problémy s informovaností občanů se řadí neznalost motivačního evidenčního systému odpadového hospodářství, tzv. MESOH. Tuto informaci už před časem vedení obce Vendryně sdělilo občanům pomocí článku v místních Vendryňských novinách, kde se zmiňovalo o možném zavedení tohoto systému v obci. Před případným spuštěním motivačního evidenčního systému v obci je velmi důležité, ať je o jeho existenci a smyslu informováno, co nejvíce lidí. Bohužel, z dotazovaných respondentů to věděla pouhá čtvrtina lidí. Potěšující zde ovšem je, že většina z těchto lidí se systémem souhlasí (obrázek 5.15).

Pokud vedení obce uvažuje o spuštění motivačního evidenčního systému odpadového hospodářství v obci, je důležité, aby občany ještě jednou o tomto systému informovala. Nejméně o něm byla informována nejmladší a nejstarší věková kategorie (obrázek 5.14). Navrhují, aby před spuštěním dala ještě jednou článek do Vendryňských novin, tentokrát ale na úvodní stranu, ať si ho každý všimne. Tím by se mohlo podařit oslovit nejstarší věkovou kategorii, která často čte různé časopisy a noviny. Tuto skupinu by se mohlo oslovit i pomocí různých srazů, například zahrádkářů, na kterých by se je o tomto systému informovalo. Taktéž bych přidala příspěvek na webových stránkách a facebookových stránkách, které by mohly zafungovat na mladší věkovou kategorii občanů, o kterých jak je známo, jsou na internetu skoro pořád. V publikovaných článcích by mělo být také zdůrazněno, že tento systém umožňuje snížení poplatku za odpady, jelikož cena je jeden z motivujících faktorů k většímu třídění odpadů, jak bylo zjištěno z dotazníku. Pokud občané budou vědět výhody tohoto systému, bude systém snadněji a rychleji uveden do provozu a zapojí se do něho více lidí.

6.3 Zlepšení postoje k životnímu prostředí dle vytvořených shluků

V druhé části 5. kapitoly byli respondenti rozděleni do třech velkých skupin podle jejich podobnosti. Ve všech těchto skupin bylo zjištěno, že jsou málo informováni o tom, jak mají minimalizovat tvorbu odpadu (tabulka 5.1). Proto bez rozdílu postoje respondentů k životnímu prostředí navrhuji, aby obec uspořádala jednou za čas událost, na které by bylo občanům obce vysvětleno, jak se dá nadměrné tvorbě odpadu předcházet a jaké kroky mohou učinit k lepšímu zacházení s odpadem. Pokud se lidé naučí, jak odpad minimalizovat, sníží se celkové množství odpadu.

Nejdůležitější skupinou jsou pasivní respondenti. Tito občané totiž vědí, že je ochrana životního prostředí důležitá, ale sami pro to nechtějí nic víc dělat. V této skupině jsou hlavně lidé ve věku, kdy mohou být ještě studenty nebo se věnují budování své kariéry (tabulka 5.7). Proto mohou mít pocit, že jim nezbývá čas na to, myslet například při nákupu potravin, na ekologické hledisko. Je třeba jim ukázat, že existují levné a nenáročné varianty, které jim nezaberou příliš mnoho času a neutrátí za ně příliš moc peněz. Například místo igelitové tašky budou kupovat papírovou nebo si koupí svoji plátěnou, kterou mohou nosit na každý nákup s sebou. Je třeba na respondenty působit způsobem, který je pro ně zajímavým. Na respondenty mladší věkové kategorie, bych doporučila zapůsobit psaním různých článků na sociálních sítích, kde by respondenti zjistili, jak je jednoduché vyhýbat se zbytečnému odpadu. Co se týče respondentů, kteří jsou ve věku 31-45 let, na ně by se dalo zapůsobit už články v novinách nebo odbornými studiemi.

Nejvíce problémovou skupinou jsou respondenti s negativním vztahem k životnímu prostředí. Tito respondenti nepřikládají důležitost v otázkách ochrany životního prostředí a ani sami pro to nechtějí nic dělat. V první řadě je důležité tyto respondenty přesvědčit o důležitosti ochrany životního prostředí. V této skupině jsou hlavně občané starší 61 let, důchodci a občané, kteří netřídí (obrázek 5.8). Aby tito občané začali myslet více ekologicky, je třeba je informovat o výhodách třídění odpadu a o hrozbách, které mohou vzniknout jejich nezájmem. Je potřeba působit tak, aby se jim to dostalo do jejich podvědomí. Bohužel, tito respondenti se nenechají příliš ovlivnit reklamou. Ovšem i přesto, bych doporučila přidat článek do Vendryňských novin. Taktéž pokud by se zvýšilo množství kontejnerů po obci Vendryně, starší občané by také mohli začít více třídít. Přece jenom se jim nechce chodit daleko ke kontejnerům, a proto raději netřídí vůbec.

7 Závěr

Cílem této práce bylo zjistit, jaký postoj mají občané obce Vendryně k odpadovému hospodářství. Analýzou se také mělo zjistit jejich obecné postoje k životnímu prostředí a jeho ochraně. V rámci této práce byla také vytvořena segmentace respondentů do skupin na základě jejich podobnosti.

Diplomová práce byla rozdělena do dvou hlavních částí – teoretické a praktické. Teoretická část se skládala z charakteristiky odpadového hospodářství v obci Vendryně a teoretických východisek spotřebitelského chování vůči odpadovému hospodářství. Zde byla využita hlavně sekundární data. Praktická část práce se zabývala přípravnou a realizační fází marketingového výzkumu. Následně byly interpretovány výsledky z provedené analýzy. Primární data byla sesbírána pomocí dotazníkového šetření a poté upravena v MS Excel a zpracována v programu IBM SPSS Statistics. V tomto programu byly také provedeny veškeré analýzy. Výzkumu se zúčastnilo celkem 184 respondentů.

Výzkumem bylo zjištěno, že většina respondentů má pozitivní postoj k odpadovému hospodářství. Takto se dá usuzovat z toho, že více než tři čtvrtina z dotazovaných respondentů odpad třídí, a to hlavně plasty, papír a sklo, ale také drobnou elektroniku a baterie a opotřebované potravinové oleje a tuky, i když už v menší míře. Mnoho z respondentů taktéž třídí i bioodpad, pro který využívají převážně vlastní kompostér.

V obci je ovšem prostor pro zlepšení ve službách odpadového hospodářství. Jedním ze zjištěných nedostatků byla nespokojenost s množstvím kontejnerů. Větší počet kontejnerů byl jeden z hlavní uváděné motivace, díky které by občané obce začali více třídít.

Výzkumem bylo také zjištěno, zda občané vědí, kam a kdy se odpady z jejich obce odvázejí a co se s odpady děje poté co ho popeláři odvezou. Dále také která společnost tento odvoz zajišťuje, kde se v nejbližším okolí jejich bydliště nachází kontejnery a co do těchto kontejnerů patří. Pozitivním zjištěním bylo, že většina respondentů tyto odpovědi věděla. Pouze většina netušila, co se děje s odpadem poté, co je z jejich obce odvezen.

Následně bylo také zjištěno, že nejvíce se občané obce Vendryně informují na internetu a hned poté přímo na kontejnerech. Figuruje zde ale i poměrně mnoho lidí, kteří se neinformují vůbec. Jen malé procento využívá získávání informací o nakládání s komunálním odpadem na webových stránkách obce nebo z televize.

Dotazováno bylo ve výzkumu také na znalost motivačního evidenčního systému odpadového hospodářství, tzv. MESOH. Negativním zjištěním zde byla neznalost tohoto systému u většiny z dotazovaných respondentů. Pouhá čtvrtina respondentů věděla, o co se jedná a taktéž skoro všichni z nich souhlasili o zavedení tohoto systému v obci Vendryně.

V rámci praktické části byla zpracována i typologie respondentů, na základě shlukové analýzy. Respondenti byli rozděleni do třech skupin s podobnými postoji – respondenti s pozitivním vztahem k životnímu prostředí, pasivní respondenti a respondenti s negativním vztahem k životnímu prostředí. Zjištěním u všech skupin byla nízká míra znalosti, jak minimalizovat tvorbu odpadu. Největším problémem u pasivních respondentů byl jejich nezájem na aktivním podílení ochrany životního prostředí, a to v podobně snahy vyhýbat se nákupu igelitových tašek a nadměrným obalům. U třetí skupiny je důležité dostat do jejich podvědomí důležitost třídění odpadu a tím zvýšit zájem se sám podílet na ochraně životního prostředí.

Po provedení analýz, byla navrhována řešení a doporučení, jak zlepšit postoj k odpadovému hospodářství v obci. Ale také jak zlepšit samotné služby v obci, které by mohly vést ještě k lepšímu třídění a ochraně životního prostředí obecně. Pro zvýšení počtu občanů, kteří budou třídit i opotřebované potravinové oleje a tuky bylo navrženo zvýraznění této obyčejné černé popelnice, aby si ji všiml každý, kdo jde vynést komunální odpad do kontejnerů. Pro lepší postoj k odpadovému hospodářství některých občanů v obci bylo doporučeno udělat událost zabývající se minimalizací tvorby odpadu. Pokud občané budou vědět, jak odpad mohou minimalizovat, bude je to vést i k samotnému třídění odpadu a pozitivnějšímu postoji k ochraně životního prostředí obecně. Dále bylo navrženo opětovné vydání článku ve Vendryňských novinách o možném zavedení motivačního evidenčního systému odpadového hospodářství, které by pomohlo v lepší informovanosti občanů o tomto systému.

Seznam použité literatury

Odborné knihy

- [1] KARDES, R. F., L. M. CRONLEY and T. W. CLINE. *Consumer Behavior*. 2nd ed. Stamford: Cengage Learning, 2015. 550 p. ISBN 978-1-133-58767-5.
- [2] KOUDELKA, Jan. *Spotřebitelé a marketing*. Praha: C. H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-693-7
- [3] KOUDELKA, Jan. *Spotřební chování a segmentace trhu*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2006. ISBN 80-867-3001-8.
- [4] OCHRANA, František. *Veřejné služby - jejich poskytování, zadávání a hodnocení: teorie a metodika poptávkového způsobu poskytování a zadávání veřejných služeb na úrovni municipalit*. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-31-6.
- [5] SLAVÍK, Jakub. *Marketing a strategické řízení ve veřejných službách: jak poskytovat zákaznický orientované veřejné služby*. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-4819-1.
- [6] VAŠTÍKOVÁ, Miroslava. *Marketing služeb: efektivně a moderně*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-5037-8.
- [7] VYSEKALOVÁ, Jitka. *Chování zákazníka: jak odkrýt tajemství "černé skříňky"*. Praha: Grada, 2011. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3528-3.
- [8] VYSEKALOVÁ, Jitka. *Psychologie spotřebitele: jak zákazníci nakupují*. Praha: Grada, 2004. Manažer. ISBN 80-247-0393-9.

Tištěná periodika

- [9] CORSINI, Filippo et al. Exploring Waste Prevention Behaviour through Empirical Research. *Waste Management*. 2018, 79, 132 – 141. ISSN 0956-053X
- [10] ESMAEILIAN, Behzad et al. The Future of Waste Management in Smart and Sustainable cities: A Review and Concept Paper. *Waste Management*. 2018, 81, 177 – 195. ISSN 0956-053X

[11] *Odpady: Odborný časopis pro nakládání s odpady a životní prostředí*. Praha: Profi Press, 2019, 2019(1). ISSN 1210-4922.

Elektronické dokumenty

[12] Certifikace: Integrovaný systém řízení. *Asekol: ze starého nové* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.asekol.cz/asekol/o-nas/certifikace/>

[13] Co je odpadové hospodářství?. *Blog SIEGL s.r.o.* [online]. 20. 08. 2015 [cit. 2019-04-01]. Dostupné z: <https://www.siegl.cz/blog/odpady/co-je-to-odpadove-hospodarstvi>

[14] Historie obce Vendryně. *Místopisný průvodce* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/6443/vendryne/historie/>

[15] Historie společnosti. *ELEKTROWIN* [online]. ©2015 [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.elektrowin.cz/cs/o-spolecnosti/historie-spolecnosti.html>

[16] ISNO: Inteligentní systém nakládání s odpady. *Nehlsen Trinec: kvalitní služby* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.nehlsen.cz/isno>

[17] Místní spolky. *Obec Vendryně* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <http://www.vendryne.cz/zivot-obce-1/spolky-sdruzeni/>

[18] O ASEKOLU: O nás. *Asekol: ze starého nové* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.asekol.cz/asekol/o-nas/o-asekolu/>

[19] Obecně závazná vyhláška č. 1 ze dne 24. června 2015 o stanovení systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a nakládání se stavebním odpadem na území obce Vendryně. Dostupné z: https://www.vendryne.cz/e_download.php?file=data/editor/83cs_11.pdf&original=2015_OZV_1_2015_o+stanoven%C3%AD+syst%C3%A9mu+shroma%C5%BE%C4%8Fov%C3%A1n%C3%AD%2C+sb%C4%9Bru%2C+p%C5%99epravy%2C+t%C5%99%C3%ADd%C4%9Bn%C3%AD%2C+vyu%C5%BE%C3%ADv%C3%A1n%C3%AD+a+odstra%C5%88ov%C3%A1n%C3%AD+komun%C3%A1ln%C3%ADch+odpad%C5%AF....pdf

- [20] Obecně závazná vyhláška č. 2 ze dne 11. prosince 2015 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Dostupné z: https://www.vendryne.cz/e_download.php?file=data/editor/83cs_7.pdf&original=OZV+2_2015.pdf
- [21] Obecně závazné vyhlášky a nařízení. *Obec Vendryně* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <http://www.vendryne.cz/informace-pro-obcany/vyhlasky-a-narizeni/>
- [22] Odpadové hospodářství. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. [cit. 2019-04-01]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/odpadove_hospodarstvi
- [23] Odvoz odpadů: Charakteristika. *Nehlsen Třinec: kvalitní služby* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.nehlsen.cz/sluzby/odvoz-odpadu/charakteristika>
- [24] Odvoz odpadů: Podrobnosti. *Nehlsen Třinec: kvalitní služby* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.nehlsen.cz/sluzby/odvoz-odpadu/podrobnosti>
- [25] Odpady, sběrný dvůr. *Obec Vendryně* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <http://www.vendryne.cz/informace-pro-obcany/odpady/>
- [26] O firmě. *Nehlsen Třinec: kvalitní služby* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.nehlsen.cz/uvod>
- [27] O společnosti. *ELEKTROWIN* [online]. ©2015 [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.elektrowin.cz/cs/o-spolecnosti.html>
- [28] Původ názvu obce Vendryně. *Obec Vendryně* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <http://www.vendryne.cz/zivot-obce-1/historie/puvod-nazvu-obce/>
- [29] Sběrný dvůr - Areál Tyrská: Charakteristika. *Nehlsen Třinec: kvalitní služby* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.nehlsen.cz/sluzby/sberny-dvur-areal-tyrska/charakteristika>
- [30] Sběrný dvůr - Jablunkov: Charakteristika. *Nehlsen Třinec: kvalitní služby* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.nehlsen.cz/sluzby/sberny-dvur-jablunkov/charakteristika>

[31] Služby a organizace v obci. *Obec Vendryně* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <http://www.vendryne.cz/sluzby-obce/>

[32] Sponzorujeme: Projekt Rozkvetlá škola. *Nehlsen Třinec: kvalitní služby* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.nehlsen.cz/uvod/sponzorujeme/projekt-rozkvetla-skola>

[33] Vznik obce: Historie obce. *Obec Vendryně* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <http://www.vendryne.cz/zivot-obce-1/historie-obce/vznik-obce/>

[34] Základní informace o obci Vendryně. *Obec Vendryně* [online]. [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <http://www.vendryne.cz/zivot-obce-1/zakladni-informace/>

[35] Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

[36] Zákon č. 185 ze dne 15. května 2001 o odpadech a o změně některých dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 71. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-185>

[37] Zákon č. 565 ze dne 13. prosince 1990 o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990, částka 92. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>

Ostatní zdroje

[38] Interní zdroje obce Vendryně

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ČSAD	Československá státní automobilová doprava
FK	Fotbalový klub
GPS	Global Positioning System
IoT	Internet věcí
MHD	Městská hromadná doprava
MS	Microsoft
PZKO	Polski Związek Kulturalno-Oświatowy (Polský kulturně-osvětový svaz)
QR	„Quick Response“
RFID	Radio Frequency Identification
SPSS	Statistical Package for the Social Science
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
TJ	Tělovýchovná jednota
WEEE	Waste Electrical and Electronic Equipment

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo; - beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona; - bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 26. 4. 2019

Bc. Lucie Drozdová

Seznam příloh

Příloha č. 1: Seznam míst s kontejnery na komunální odpad

Příloha č. 2: Dotazník

Příloha č. 3: Tabulky třídění 1. stupně

Příloha č. 4: Tabulky třídění 2. stupně

Příloha č. 5: Analýza postojů

Příloha č. 6: Shluková analýza

Příloha č. 1: Seznam míst s kontejnery na komunální odpad

Nádoby na tříděný odpad

1. Motorest na Černovském
2. Filie u čp. 346
3. Napr.čp. 401 - "rohlík"
4. Trafo - Rybořovice
5. Zaolší - u DPS
6. Zaolší - konečná aut.zast.
7. Zaolší - u čerp.stanice č.2
8. Zaolší - u čp. 288 (u Zawady)
9. Zaolší - u čp. 787 (u Mitrengi)
10. Naproti pošty čp. 600 (u Vitality)
11. Parkoviště za nádražím
12. Za PZŠ u aut. Zastávky
13. Stará škola čp. 195
14. Czytelnia
15. Gorňoka - Masná
16. Vedle čp. 571 (od Masny do kopce)
17. Konečná - obchod
18. Konečná - za Trombikem (u trafa)
19. Vápenka - u obchodu
20. Za kravínem - rozcestí Černek (783)
21. U Kroczków - pod čp. 509
22. Bystř. Zadky - za hosp. Majka

Příloha č. 2: Dotazník

Vážení spoluobčané,

obracím se na Vás s žádostí o vyplnění dotazníku, jehož cílem je zjistit Váš postoj k odpadovému hospodářství v obci Vendryně, tedy k třídění odpadu apod. Výsledky budou sloužit k mé diplomové práci a také budou předány vedení obce a poslouží ke zlepšení technických služeb ve Vendryni.

Dotazník je zcela anonymní. Pokud není uvedeno jinak, zakroužkujte jednu z nabízených odpovědí. Vyplněný dotazník prosím odevzdávejte v místní knihovně, která se nachází naproti obecnímu úřadu.

Předem děkuji za ochotu a Váš čas strávený vyplňováním dotazníku

Lucie Drozdová

1. Třídíte odpad?
 - a) ano *(přejděte na otázku č. 3)*
 - b) ne
2. Pokud netřídíte odpad, uveďte proč? *(můžete zaškrtnout více odpovědí)*
 - a) nechce se mi
 - b) mám daleko kontejnery
 - c) nevím, kam co patří
 - d) nepřipadá mi to důležité
 - e) nic za to nemám
 - f) je to práce na víc
 - g) máme málo místa v domácnosti
 - h) neprodukujeme tolik odpadu, aby to stálo za to
(přejděte na otázku č. 5)
3. Pokud třídíte odpad, uveďte, který/é druh/y? *(můžete zaškrtnout více odpovědí)*
 - a) papír
 - b) plast
 - c) sklo
 - d) opotřebované potravinové oleje a tuky
 - e) drobná elektronika a baterie
4. Do jaké vzdálenosti jste ochotni nosit vytříděný odpad?
 - a) do 50 m
 - b) do 100 m
 - c) do 150 m
 - d) do 200 m
 - e) nad 200 m
5. Co by Vás přimělo k lepšímu třídění odpadu?
 - a) kratší vzdálenost ke kontejnerům
 - b) větší počet kontejnerů
 - c) lepší informovanost o tom, co kam patří
 - d) jiné

6. Určete, do jaké míry souhlasíte s následujícími tvrzeními.

Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem

Zcela souhlasím 1 2 3 4 5 zcela nesouhlasím

Vyhýbám se nákupu igelitové tašky

Zcela souhlasím 1 2 3 4 5 zcela nesouhlasím

Je důležité třídit odpad

Zcela souhlasím 1 2 3 4 5 zcela nesouhlasím

Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat

Zcela souhlasím 1 2 3 4 5 zcela nesouhlasím

I jako jednatel mohu přispět ke zlepšení životního prostředí

Zcela souhlasím 1 2 3 4 5 zcela nesouhlasím

Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje

Zcela souhlasím 1 2 3 4 5 zcela nesouhlasím

Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu

Zcela souhlasím 1 2 3 4 5 zcela nesouhlasím

Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc

Zcela souhlasím 1 2 3 4 5 zcela nesouhlasím

V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí

Zcela souhlasím 1 2 3 4 5 zcela nesouhlasím

7. Kde končí Váš bioodpad? (mezi bioodpad se řadí např. zbytky potravin, rostlin, posečená tráva, ovoce a zelenina apod.)

- a) sběrné dvory
- b) vlastní kompostér
- c) hnědá popelnice (speciální popelnice určené na bioodpad)
- d) popelnice na komunální odpad

8. Do jaké vzdálenosti jste ochotni nosit bio odpad?

- a) do 50 m
- b) do 100 m
- c) do 150 m
- d) do 200 m
- e) nad 200 m

9. Jak často jezdíte do sběrného dvoru v Třinci?

- a) každý týden
- b) 1x měsíčně
- c) 1x za půlroku
- d) méně často
- e) nejedím tam

10. Využíváte sběrné místo ve Vendryni?

- a) ano
- b) ne

11. Reagujte na následující tvrzení

a) Víím, kde se odpady v obci Vendryně odváží	ANO	NE
b) Víím, kdy se odpady v obci Vendryně odváží	ANO	NE
c) Víím, jaká společnost odpady odváží	ANO	NE
d) Víím, co se děje s odpadem poté, co ho odvezou popeláři	ANO	NE
e) Víím, kde se v nejbližším okolí nachází kontejnery	ANO	NE
f) Víím, do kterého kontejneru patří jednotlivé druhy odpadů	ANO	NE

12. Určete na škále, do jaké míry jste spokojen s množstvím kontejnerů na tříděný odpad

Zcela spokojen 1 2 3 4 5 zcela nespokojen

13. Informace o nakládání s komunálním odpadem získávám hlavně:

- a) přímo na kontejnerech
- b) z webových stránek obce
- c) z internetu
- d) z televize
- e) neinformuji se

14. Vííte, co je motivační evidenční systém odpadového hospodářství, tzv. MESOH?

- a) ano
- b) ne (*přejděte na otázku č. 16*)

15. Pokud ano, uvítali byste zavedení tohoto systému ve Vendryni?

- a) ano
- b) ne

16. Pohlaví

- a) žena
- b) muž

17. Věk

- a) 18-30 let
- b) 31-45 let
- c) 46-60 let
- d) 61 a více let

18. Část obce, ve které bydlíte

- a) Záolší
- b) Černovské
- c) Poblíž Vápenka
- d) Poblíž Konečná
- e) Poblíž Czytelnia
- f) Rybořovice
- g) Bystřické Zadky
- h) Od kříže směr kravín a výš
- i) Od kříže směr OÚ a Czytelnia

19. Status

- a) zaměstnaný/á
- b) nezaměstnaný/á
- c) student
- d) podnikatel/ka
- e) důchodce
- f) na mateřské dovolené

20. Velikost domácnosti (počet členů rodiny)

.....

Děkuji Vám za spolupráci.

Příloha č. 3: Tabulky třídění I. stupně

Tabulka 1: Třídíte odpad?

OT1: Třídíte odpad?	Absolutní četnosti	Procenta
ano	168	91,3 %
ne	16	8,7 %
Celkem	184	100,0 %

Tabulka 2: Důvody netřídění odpadu

OT2: Pokud netřídíte odpad, uveďte proč?	Absolutní četnosti	Procenta	Validní četnosti
nechce se mi	2	8,0 %	11,8 %
mám daleko kontejnery	8	32,0 %	47,1 %
nevím, kam co patří	1	4,0 %	5,9 %
nepřipadá mi to důležité	4	16,0 %	23,5 %
nic za to nemám	1	4,0 %	5,9 %
je to práce navíc	2	8,0 %	11,8 %
máme málo místa v domácnosti	2	8,0 %	11,8 %
neprodukujeme tolik odpadu, aby to stálo za to	5	20,0 %	29,4 %
Celkem	25	100,0 %	147,1 %

Tabulka 3: Tříděné druhy odpadu

OT3: Pokud třídíte odpad, uveďte který/é druh/y?	Absolutní četnosti	Procenta	Validní četnosti
papír	158	24,6 %	94,0 %
plast	168	26,2 %	100,0 %
sklo	149	23,2 %	88,7 %
opotřebované potravinové oleje a tuky	56	8,7 %	33,3 %
drobná elektronika a baterie	110	17,2 %	65,5 %
Celkem	641	100,0 %	381,5 %

Tabulka 4: Vzdálenost na třídění odpadu

OT4: Do jaké vzdálenosti jste ochotni nosit vytríděný odpad?	Absolutní četnosti	Procenta
do 50 m	16	9,5 %
do 100 m	42	25,0 %
do 150 m	23	13,7 %
do 200 m	36	21,4 %
nad 200 m	51	30,4 %
Celkem	168	100,0 %

Tabulka 5: Motivace k lepšímu třídění odpadu

OT5: Co by Vás přimělo k lepšímu třídění odpadu?	Absolutní četnosti	Procenta
kratší vzdálenost ke kontejnerům	45	24,5 %
větší počet kontejnerů	67	36,4 %
lepší informovanost o tom, co kam patří	43	23,4 %
nic. Myslím si, že třídím dostatečně	13	7,1 %
jiné	16	8,7 %
Celkem	184	100,0 %

Tabulka 6: Míra souhlasu s jednotlivými tvrzeními

OT6: Určete, do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením (1 - zcela souhlasím, 5 – zcela nesouhlasím)	Průměr	Procenta
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	2,91	52,2 %
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	2,44	64,0 %
Je důležité třídít odpad	1,52	87,0 %
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	1,87	78,3 %
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	1,78	80,4 %
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	1,63	84,2 %
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	2,75	56,3 %
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	2,49	62,8 %
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	3,03	49,3 %

Tabulka 7: Kde končí bioodpad

OT7: Kde končí Váš bioodpad?	Absolutní četnosti	Procenta
sběrné dvory	5	2,7 %
vlastní kompostér	148	80,4 %
hnědá popelnice	9	4,9 %
popelnice na komunální odpad	22	12,0 %
Celkem	184	100,0 %

Tabulka 8: Vzdálenost na bioodpad

OT8: Do jaké vzdálenosti jste ochotni nosit bioodpad?	Absolutní četnosti	Procenta
do 50 m	76	41,3 %
do 100 m	46	25,0 %
do 150 m	20	10,9 %
do 200 m	20	10,9 %
nad 200 m	22	12,0 %
Celkem	184	100,0 %

Tabulka 9: Frekvence návštěvy sběrného dvoru v Třinci

OT9: Jak často jezdíte do sběrného dvoru v Třinci?	Absolutní četnosti	Procenta
1x měsíčně	12	6,5 %
1x za půlrok	43	23,4 %
méně často	70	38,0 %
nejezdím tam	59	32,1 %
Celkem	184	100,0 %

Tabulka 10: Využíváte sběrné místo ve Vendryni?

OT10: Využíváte sběrné místo ve Vendryni?	Absolutní četnosti	Procenta
ano	89	48,4 %
ne	95	51,6 %
Celkem	184	100,0 %

Tabulka 11: Reakce na jednotlivá tvrzení

OT11: Reagujte na následující tvrzení	Ano		Ne	
	Absolutní četnosti	Procenta	Absolutní četnosti	Procenta
Vím, kam se odpady z obce Vendryně odvázejí	119	64,7 %	65	35,3 %
Vím, kdy se odpady v obci Vendryně odvázejí	145	78,8 %	39	21,2 %
Vím, jaká společnost odpady odváží	148	80,4 %	36	19,6 %
Vím, co se děje s odpadem poté, co ho odvezou popeláři	71	38,6 %	113	61,4 %
Vím, kde se v nejbližším okolí nachází kontejnery	176	95,7 %	8	4,3 %
Vím, do kterého kontejneru patří jednotlivé druhy odpadů	168	91,3 %	16	8,7 %

Tabulka 12 – Spokojenost s množstvím kontejnerů na tříděný odpad v obci

OT12: Určete na škále, do jaké míry jste spokojen s množstvím kontejnerů na tříděný odpad (1 – zcela spokojen, 5 – zcela nespokojen)	Absolutní četnosti	Procenta
Spokojenost s množstvím kontejnerů na tříděný odpad	2,46	63,6 %

Tabulka 13: Získávání informací o třídění odpadu

OT13: Informace o nakládání s komunálním odpadem získávám hlavně:	Absolutní četnosti	Procenta
přímo na kontejnerech	51	27,7 %
z webových stránek obce	14	7,6 %
z internetu	53	28,8 %
z televize	23	12,5 %
neinformuji se	43	23,4 %
Celkem	184	100,0 %

Tabulka 14: Znalost motivačního evidenčního systému

OT14: Víte, co je motivační evidenční systém odpadového hospodářství, tzv. MESOH?	Absolutní četnosti	Procenta
ano	46	25,0 %
ne	138	75,0 %
Celkem	184	100,0 %

Tabulka 15: Souhlas/nesouhlas se zavedením systému MESOH

OT15: Pokud ano, uvítali byste zavedení tohoto systému ve Vendryni?	Absolutní četnosti	Procenta
ano	40	87,0 %
ne	6	13,0 %
Celkem	46	100,0 %

Tabulka 16: Pohlaví respondentů

OT16: Pohlaví	Absolutní četnosti	Procenta
žena	94	51,1 %
muž	90	48,9 %
Celkem	184	100,0 %

Tabulka 17: Věkové kategorie respondentů

OT17: Věk	Absolutní četnosti	Procenta
18-30 let	53	28,8 %
31-45 let	54	29,3 %
46-60 let	48	26,1 %
61 a více let	29	15,8 %
Celkem	184	100,0 %

Tabulka 18: Část obce, ve které respondenti bydlí

OT18: Část obce, ve které bydlíte	Absolutní četnosti	Procenta
Záolší	34	18,5 %
Černovské	31	16,8 %
Poblíž Vápenka	16	8,7 %
Poblíž Konečná	18	9,8 %
Poblíž Czytelnia	21	11,4 %
Rybořovice	15	8,2 %
Bystřické Zadky	19	10,3 %
Od kříže směr kravín a výš	19	10,3 %
Od kříže směr OÚ a Czytelnia	11	6,0 %
Celkem	184	100,0 %

Tabulka 19: Sociální status respondentů

OT19: Status	Absolutní četnosti	Procenta
zaměstnaný/á	113	61,4 %
nezaměstnaný/á	2	1,1 %
student	22	12,0 %
podnikatel/ka	11	6,0 %
důchodce	29	15,8 %
na mateřské dovolené	7	3,8 %
Celkem	184	100,0 %

Tabulka 20: Velikosti domácnosti respondentů

OT20: Velikost domácnosti	Absolutní četnosti	Procenta
1	4	2,2 %
2	35	19,0 %
3	23	12,5 %
4	65	35,3 %
5	36	19,6 %
6	16	8,7 %
7	4	2,2 %
8	1	0,5 %
Celkem	184	100,0 %

Příloha č. 4: Tabulky třídění II. stupně

Tabulka 1: Postoj k třídění odpadu dle pohlaví

Postoj k třídění odpadu	Pohlaví	
	žena	muž
ano	95,7 %	86,7 %
ne	4,3 %	13,3 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka 2: Chi-kvadrát

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4,772 ^a	1	0,029		
Continuity Correction ^b	3,698	1	0,054		
Likelihood Ratio	4,957	1	0,026		
Fisher's Exact Test				0,036	0,026
Linear-by-Linear Association	4,747	1	0,029		
N of Valid Cases	184				

Tabulka 3: Důvody respondentů pro netřídění odpadu podle části obce

Důvody respondentů pro netřídění odpadu	Část obce						
	Záolší	Černovské	Poblíž Vápenka	Poblíž Konečná	Bystřické Zadky	Od křiže směr kravín a výš	Od křiže směr OÚ a Czytelnia
nechce se mi	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %	20 %	0 %
mám daleko kontejnery	60 %	0 %	0 %	0 %	0 %	80 %	100 %
nevím, kam co patří	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %
nepřipadá mi to důležité	40 %	0 %	50 %	0 %	0 %	20 %	0 %
nic za to nemám	0 %	50 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
je to práce navíc	20 %	0 %	50 %	0 %	0 %	0 %	0 %
máme málo místa v domácnosti	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	20 %	100 %
neprodukujeme tolik odpadu, aby to stálo za to	0 %	50 %	0 %	100 %	0 %	60 %	0 %

Tabulka 4: Tříděné druhy odpadu dle pohlaví

Tříděné druhy odpadu	Pohlaví	
	žena	muž
opotřebované potravinové oleje a tuky	43,3 %	21,8 %
drobná elektronika a baterie	71,1 %	59,0 %
sklo	94,4 %	82,1 %
papír	97,8 %	89,7 %
plast	100 %	100 %

Tabulka 5: Motivace k lepšímu třídění odpadu dle postoje k třídění odpadu

Motivace k lepšímu třídění odpadu	Postoj k třídění odpadu	
	ano	ne
kratší vzdálenost ke kontejnerům	20,2 %	68,8 %
větší počet kontejnerů	38,7 %	12,5 %
lepší informovanost o tom, co kam patří	24,4 %	12,5 %
nic. Myslím si, že třídím dostatečně	7,7 %	0,0 %
jiné	8,9 %	6,3 %
Celkem	100 %	100 %

Tabulka 6: Chi-kvadrát

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	19,054 ^a	4	0,001
Likelihood Ratio	17,023	4	0,002
Linear-by-Linear Association	7,361	1	0,007
N of Valid Cases	184		

Tabulka 7: Vzdálenost vynášení bioodpad dle způsobu třídění bioodpadu

Vzdálenost vynášení bioodpad	Způsob třídění bioodpadu			
	sběrné dvory	vlastní kompostér	hnědá popelnice	popelnice na komunální odpad
do 50 m	20,0 %	42,6 %	11,1 %	50,0 %
do 100 m	20,0 %	26,4 %	22,2 %	18,2 %
do 150 m	0,0 %	10,1 %	22,2 %	13,6 %
do 200 m	0,0 %	10,1 %	33,3 %	9,1 %
nad 200 m	60,0 %	10,8 %	11,1 %	9,1 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka 8: Chi-kvadrát

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	20,260 ^a	12	0,062
Likelihood Ratio	15,808	12	0,200
Linear-by-Linear Association	0,282	1	0,596
N of Valid Cases	184		

Tabulka 9: Využívání sběrného dvoru ve Vendryni dle věkové skupiny

Využívání sběrného dvoru ve Vendryni	Věková skupina			
	18-30 let	31-45 let	46-60 let	61 a více let
ano	37,7 %	59,3 %	68,8 %	13,8 %
ne	62,3 %	40,7 %	31,3 %	86,2 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka 10: Chi-kvadrát

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	26,830 ^a	3	0,000
Likelihood Ratio	28,740	3	0,000
Linear-by-Linear Association	0,424	1	0,515
N of Valid Cases	184		

Tabulka 11: Znalost motivačního evidenčního systému dle věkové struktury

Znalost motivačního evidenčního systému	Věková struktura			
	18-30 let	31-45 let	46-60 let	61 a více let
ano	9,4 %	38,9 %	33,3 %	10,3 %
ne	90,6 %	61,1 %	66,7 %	89,7 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabulka 12: Chi-kvadrát

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	17,735 ^a	3	0,000
Likelihood Ratio	19,025	3	0,000
Linear-by-Linear Association	0,435	1	0,509
N of Valid Cases	184		

Příloha č. 5: Analýza postojů

Tabulka 1: Tvrzení dle pohlaví respondenta

Tvrzení	Pohlaví		Významnost
	žena	muž	
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	55,3 %	48,9 %	0,124
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	70,5 %	57,2 %	0,008
Je důležité třídit odpad	92,8 %	80,8 %	0,001
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	80,9 %	75,6 %	0,184
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	86,2 %	74,4 %	0,002
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	87,2 %	81,1 %	0,048
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	59,3 %	53,1 %	0,123
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	68,4 %	56,9 %	0,017
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	45,7 %	53,1 %	0,112

Tabulka 2: Tvrzení dle věkové kategorie

Tvrzení	Věk				Významnost
	18-30 let	31-45 let	46-60 let	61 a více let	
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	45,8 %	58,8 %	57,3 %	43,1 %	0,016
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	69,8 %	65,3 %	66,1 %	47,4 %	0,032
Je důležité třídit odpad	93,4 %	92,1 %	90,1 %	60,3 %	0,000
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	81,6 %	82,9 %	81,8 %	57,8 %	0,000
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	84,9 %	87,5 %	83,3 %	54,3 %	0,000
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	88,7 %	84,7 %	88,5 %	68,1 %	0,000
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	60,4 %	57,9 %	60,9 %	37,9 %	0,001
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	62,7 %	68,1 %	71,4 %	38,8 %	0,000
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	52,4 %	44,9 %	47,9 %	54,3 %	0,493

Tabulka 3: Tvrzení dle části obce

Tvrzení	Část obce									Významnost
	Záolší	Černovské	Poblíž Vápenka	Poblíž Konečná	Poblíž Czytelnia	Rybořovice	Bystřické Zadky	Od kříže směr kravin a výš	Od kříže směr OÚ a Czytelnia	
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	47,8 %	52,4 %	39,1 %	52,8 %	48,8 %	58,3 %	61,8 %	63,2 %	45,5 %	0,202
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	52,2 %	71,0 %	56,3 %	68,1 %	67,9 %	73,3 %	68,4 %	61,8 %	61,4 %	0,406
Je důležité třídit odpad	81,6 %	95,2 %	81,3 %	84,7 %	96,4 %	90,0 %	92,1 %	77,6 %	77,3 %	0,053
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	71,3 %	83,1 %	60,9 %	70,8 %	89,3 %	83,3 %	86,8 %	77,6 %	81,8 %	0,023
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	75,7 %	91,9 %	64,1 %	79,2 %	92,9 %	80,0 %	82,9 %	68,4 %	81,8 %	0,003
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	80,9 %	87,1 %	70,3 %	83,3 %	90,5 %	85,0 %	90,8 %	81,6 %	88,6 %	0,106
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	52,2 %	61,3 %	45,3 %	51,4 %	59,5 %	56,7 %	69,7 %	52,6 %	54,5 %	0,254
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	48,5 %	70,2 %	57,8 %	63,9 %	72,6 %	66,7 %	68,4 %	56,6 %	68,2 %	0,135
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	56,6 %	41,9 %	60,9 %	66,7 %	41,7 %	45,0 %	42,1 %	47,4 %	38,6 %	0,049

Tabulka 4: Tvrzení dle sociálního statusu respondenta

Tvrzení	Sociální status		
	zaměstnaný/á	student	důchodce
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	56,2 %	42,0 %	40,5 %
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	67,3 %	70,5 %	45,7 %
Je důležité třídit odpad	91,6 %	89,8 %	67,2 %
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	82,3 %	77,3 %	62,1 %
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	85,0 %	81,8 %	61,2 %
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	87,6 %	88,6 %	70,7 %
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	57,7 %	59,1 %	44,8 %
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	66,4 %	62,5 %	47,4 %
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	47,8 %	59,1 %	50,0 %

Tabulka 5: ANOVA

Tvrzení dle sociálního statusu	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	16,382	5	3,276	2,672	0,023
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	22,545	5	4,509	2,534	0,030
Je důležité třídit odpad	22,725	5	4,545	5,423	0,000
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	15,824	5	3,165	2,859	0,016
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	24,533	5	4,907	4,997	0,000
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	11,964	5	2,393	3,643	0,004
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	10,855	5	2,171	1,843	0,107
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	17,755	5	3,551	2,178	0,059
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	4,944	5	0,989	0,629	0,678

Tabulka 6: Tvrzení dle velikosti domácnosti respondenta

Tvrzení	Velikost domácnosti		
	1-2	3-5	6-8
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	32,7 %	52,4 %	49,0 %
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	44,2 %	64,5 %	73,4 %
Je důležité třídit odpad	51,7 %	91,5 %	96,9 %
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	66,9 %	81,3 %	87,0 %
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	55,8 %	83,7 %	85,4 %
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	72,6 %	87,0 %	87,5 %
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	51,3 %	57,7 %	70,3 %
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	38,6 %	63,6 %	83,3 %
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	46,3 %	51,1 %	30,7 %

Tabulka 7: ANOVA

Tvrzení dle velikosti domácnosti	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	13,300	7	1,900	1,511	0,166
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	15,086	7	2,155	1,170	0,322
Je důležité třídit odpad	39,507	7	5,644	7,502	0,000
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	14,720	7	2,103	1,868	0,077
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	22,784	7	3,255	3,245	0,003
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	8,482	7	1,212	1,771	0,096
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	10,485	7	1,498	1,255	0,275
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	27,029	7	3,861	2,419	0,022
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	14,337	7	2,048	1,332	0,237

Tabulka 8: Tvrzení dle postoje k třídění odpadu

Tvrzení	Třídíte odpad?		Významnost
	ano	ne	
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	53,3 %	40,6 %	0,088
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	66,4 %	39,1 %	0,002
Je důležité třídit odpad	90,9 %	45,3 %	0,000
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	81,0 %	50,0 %	0,000
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	83,8 %	45,3 %	0,000
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	86,2 %	64,1 %	0,000
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	58,0 %	37,5 %	0,004
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	66,1 %	28,1 %	0,000
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	47,2 %	71,9 %	0,002

Příloha č. 6: Shluková analýza

Tabulka 1: Agglomeration Schedule

Stage	Cluster Combined		Coefficients	Stage Cluster First Appears		Next Stage	Rozdíly v koeficientech	Počet shluků
	Cluster 1	Cluster 2		Cluster 1	Cluster 2			
163	2	12	18,433	144	145	173	1,381	20
164	1	8	19,815	153	113	173	1,479	19
165	5	10	21,293	150	149	179	1,495	18
166	22	36	22,788	155	136	174	1,502	17
167	17	35	24,290	158	159	176	1,559	16
168	4	89	25,849	151	157	177	2,073	15
169	3	24	27,922	156	142	178	3,306	14
170	141	172	31,228	154	0	171	3,590	13
171	91	141	34,819	140	170	177	5,086	12
172	7	109	39,904	162	147	180	5,779	11
173	1	2	45,683	164	163	178	6,087	10
174	22	28	51,770	166	161	175	7,108	9
175	15	22	58,878	160	174	182	7,897	8
176	17	27	66,775	167	152	179	8,443	7
177	4	91	75,217	168	171	180	12,297	6
178	1	3	87,514	173	169	181	19,185	5
179	5	17	106,699	165	176	181	28,385	4
180	4	7	135,084	177	172	183	38,044	3
181	1	5	173,128	178	179	182	82,845	2
182	1	15	255,973	181	175	183	110,027	1
183	1	4	366,000	182	180	0		

Tabulka 2: Rozdělení respondentů do shluků

Shluky	Počet respondentů	Procenta
1	92	50,0 %
2	57	31,0 %
3	35	19,0 %
Celkem	184	100 %

Tabulka 3: ANOVA

	Cluster		Error		F	Sig.
	Mean Square	df	Mean Square	df		
Třídění a recyklace	54,927	2	0,404	181	135,919	0,000
Nákup a preference	47,712	2	0,484	181	98,610	0,000

Tabulka 4: Tvrzení dle shluků + významnost

Tvrzení	Clustery			Významnost
	1	2	3	
Vyhýbám se nákupu výrobků s nadměrným a zbytečným obalem	2,26	3,65	3,43	0,000
Vyhýbám se nákupu igelitové tašky	1,62	3,26	3,26	0,000
Je důležité třídit odpad	1,13	1,28	2,94	0,000
Je důležité používat obaly, které se dají recyklovat	1,40	1,74	3,31	0,000
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení životního prostředí	1,39	1,53	3,23	0,000
Opětovné použití umožňuje šetřit energii, vodu a další zdroje	1,40	1,30	2,77	0,000
Jsem plně informován o tom, jak minimalizovat tvorbu odpadu	2,60	2,33	3,83	0,000
Díky reklamě na třídění odpadu vím, že to je správná věc	2,21	2,12	3,83	0,000
V životě jsou důležitější věci než se starat o životní prostředí	3,57	2,54	2,40	0,000

Tabulka 5: Rozdělení respondentů do shluku dle postoje ke třídění odpadu

Shluky	Třídíte odpad?	
	ano	ne
Respondenti s pozitivním vztahem k životnímu prostředí	54,2 %	6,3 %
Pasivní respondenti	32,1 %	18,8 %
Respondenti s negativním vztahem k životnímu prostředí	13,7 %	75,0 %
Celkem	100,0 %	100,0 %

Tabulka 6: Rozdělení respondentů do shluků dle pohlaví

Shluky	Pohlaví		Celkem
	žena	muž	
Respondenti s pozitivním vztahem k životnímu prostředí	59,8 %	40,2 %	100,0 %
Pasivní respondenti	43,9 %	56,1 %	100,0 %
Respondenti s negativním vztahem k životnímu prostředí	40,0 %	60,0 %	100,0 %

Tabulka 7: Rozdělení respondentů do shluků dle věkové struktury

Shluky	Věk				Celkem
	18-30 let	31-45 let	46-60 let	61 a více let	
Respondenti s pozitivním vztahem k životnímu prostředí	27,2 %	30,4 %	33,7 %	8,7 %	100,0 %
Pasivní respondenti	38,6 %	33,3 %	21,1 %	7,0 %	100,0 %
Respondenti s negativním vztahem k životnímu prostředí	17,1 %	20,0 %	14,3 %	48,6 %	100,0 %

